БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 100 (8932)
АПРЕЛИИН 29
СРЕДА
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

ТАРИЛГЫН ХҮДЭЛМЭРИ ТҮРГЭДХЭХЭ БҮХЫ АРГАНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭЭ

Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө

Е. Л. МАГУНОВ,
КПСС-эй обкомой секретарь

...өөдэр тэрэ түүхэтэ үдэрһөө— ...н жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэжэ, социализм ...уулха үндэһэ һуури табихын ...да социалистическэ мүрысөө ...н далайсатайгаар дэлгэрүүлхэ ...й партимнай арад зоноо ...алһан үдэрһөөнь хойшо эгсэ гу... жэл гүйсэбэ.

...рэ уряагай һүүлээр орон до... ...ай социалистическэ мүрысөө... долгин эбхэржэ, арад зоной ...а ажалай айхабтар ехэ дэб... ...ээ эхилһэн, хүдэлмэришэд, ...ашадай, интеллигенциин зо... байгуулхы эдэбхи үүсхэлые ...руулһан байна. Энэ мүрысөө... үедэ партиингаа табиһан зорил... ...үдые амжалтатайгаар саг бол... ...оонь уридшалан дүүргэхын ту... ...а арад зомнай үй түмөөрөө ажа... ёһотойл баатаршалга харуул... юм.

...он түмэнэй социалистическэ ...сөө үүсхэжэ, эмхидхэжэ бай... Коммунистическэ парти ажалай ...э, түрүү юумэнүүдтэ хододоо ...ралтайгаар хандажа, тэдэниие ... хүгжөөхэ, дэлгэрүүлхэеэ ...лдожо байдаг.

...оциалистическэ мүрысөөнэй һүр ...халанта туг доро шэнэ ажабай... зохёожо байһан совет арад ...ай урда тээхи түрүүшын табан ...нүүдэй түсэбүүдые амжалтатай, ...татайгаар дүүргээд, һүүлээрнь ...ай үедэ һандаргагдаһан ажа... ...а богонихон болзорто һэргээн ...оогоод, урагшаа хурдан түргэ... ...дабшажа ябана.

...оветскэ Союзай Коммунистиче... партиин XXI съезд манай оро... түүхэдэ, арад зоноймнай ажа... ...алда айхабтар ехэ удхаша... ...ай. Энэ съездые арад зон ком... ...изм байгуулагшадай съезд гэжэ ...зүб нэрлээ. Манай ороной ажа... ...алда шэнэ түүхэтэ үе—комму... ...м үргэн далайсатайгаар бай... ...лха үе захалба.

...олоон жэлэй асари ехэ түсэбүү... ...баяр баясхалантайгаар угтаһан ...алшаднай шэнэ урма зоригтой... ...р, зохёон байгуулхы эдэбхи үүс... ...эйгээр ажаллажа байна.

...оциалистическэ мүрысөөн шэнэ ...тэйгээр дэлгэржэ, хаа хаанагүй ...э шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уял... ...уд абтана. Манайшье респуб... ...ын олон предприятинуудай, ба... ...ануудай коллективүүд долоон ...эйнгээ түрүүшын жэлэй түсэ... болзорһоонь 10 — 20 үдэрөөр ...д дүүргэхэ гэһэн уялгануудые ...а. Жэшээлхэдэ, Улан-Удэ горо... Октябрьска районой ажалшад жэлэйнгээ түсэбые декабриин ...о, Советскэ районой ажалшад ...екабриин 25-да дүүргэхэбди гэ... ...үгээ үгөө. Улан-Удын модоной ...одэйхид предприятиингаа до... ...н жэлэй түсэбые зургаан жэлдэ, жэлэйнгээ түсэбые декабриин ...о дүүргэхэ, һара соо алмаһан ...эй эдээрээ нэгэ үдэр ажаллаха ...н уялга абаад, жэшээ абахыень ...д коллективүүдые уряалба.

...олоон жэлэй түрүүшын жэлдэ ...0 мянганһаа доошо бэшэ түхэри... ...аша үрэтэй уралан нари... ...ын дурадхалнуудые үйлэдбэ... ...э нэбтэрүүлхэ уялга Ленинэй ...нто паровозо-вагонно заводой... ...абаба. Иимэ жэшээнүүдые ха... ...ха болоо һаа олон. Эдэ бүгэдэ харуулнаб гэхэдэ, долоон жэ... ...гээ даалгабарие болзорһоонь ...д дүүргэхын, үйлэдбэреэ уралан ...жуулхын тулада ажалша... бүхы оролдолго хэшээлээ, эдэб... үүсхэлээ гаргажа байһаниие, ...эжэ ажалайнгаа бүтээсые эрид ...элүүлхын түлөө эрмэл... ...э байһаниие гэршэлнэ. Ур... ...э ехэ зорилгонуудые табяад ...лажа байхадаа, гүрэнэйнгөө ...идэ эзэн ёһоор хандажа, юумэн ...идэ алмалта, арьбалалта хэ... ...арга болоомжонуудаа элирүү... гүйсэдөөр хэрэглэхын түлөө ...а тэмсэл дэлгэржэ байна. ...еспубликын промышленность ... дээрээ продукци гаргаха ...ралайнгаа түсэбые 106,3 процент дүүргээ. Үнгэрэгшэ энэ үеынхидэ орходоо үйлэдбэриин хэмжээн 11,2 процентээр дээшэлээ. Совнархозой промышленна предприятинууд кварталайнгаа түсэбые 106,4 процент дүүргэбэ. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо сонхын шэл, хюрөөдэгдэһэн модон, барилгын хирпиисэ, модо дархалалгын станогууд, нэгэ хэбэй гэрнүүд, электрын хүсэн һураггүй ехээр үйлэдбэрилэгдөө. Тэрэшэлэн ноһон бүд, арһан гутал, хубсаһа угаадаг машинанууд, гэрэй хэрэгсэлнүүд ехээр гаргагдадаг болоо.

Республикын промышленностьда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 1959 оной нэгэдэхи кварталда 104,1 процент дүүргэгдээ. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо промышленностьда ажалай бүтээсэ 7,3 процентээр дээшэлһэн байна.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно завод бүхы дээрээ продукци гаргаха түсэбөө 103,1 процент дүүргэжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ байнхай.

Энэ заводто уралан нарижуулгын үнэтэ дурадхалнуудые эрүүлхэ хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Эндэхи уралан нарижуулагшад 224 дурадхал оруулаа. Миллион гаран түхэригэй алмалта үгэхэ 143 дурадхалынь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Шэлэй заводойхид дүрбэн һара соо бүхы дээрээ продукци гаргаха түсэбөө апрелиин 15-да дүүргээ. Мяха-консервын комбинат дүрбэн һарынгаа түсэбые апрелиин 4-дэ дүүргэһэн байна. Тэрэшэлэн «Механлит», Улан-Удын мотор заһабарилгын, Каменскын шифернэ болон бусад заводууд абаһан уялгаяа, 4 һарынгаа түсэбые амжалтатайгаар дүүргэбэ.

КПСС-эй XXI съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевэй хэхэ элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэхэ үедэ ажалшадай патриотическа гайхамшагта үүсхэл — коммунистическэ ажалай бригадын, коммунистическэ ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хүдэлөөн дэлгэржэ захалһан байна. Энэ хадаа хүгжэлтынгөө түүхэтэ шэнэ замда ороһон—орон дотороо коммунизм байгуулжа захалһан ажалшадай мүрысөөнэй шэнэ шэнжэ шанар мүн болоно.

Мүнөө республикымнай имагтал предприятинуудта, транспорт болон барилганууд дээрэ 500 гаран бригада, участок, халаан болон цехүүд коммунистическэ ажалай бригада, 1000 гаран хүнүүд коммунистическэ ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Коммунистическэ ажалай гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хүдэлөөнэй дэлгэржэ байхада социалистическэ мүрысөөн хүгжэлтынгөө шэнэ шэнжэ шанар оложо байнхай. Ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхэ гэээшэ мүнөө сагайшье мүрысөөндэ гол зорилго байһан зандаа юм. Зүгөөр коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байһан бригада болон ударнигууд гансашье эрхимээр ажаллаха бэшэ, мүн эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ, ажал дээрээшье, ажаһуудалдаашье журамтайгаар, коммунистическэ ёһоор бэеэ абажа ябаха, ниитын ёһо гурим эбдэхэгүй, шэнэ, түрүү юумэнүүдые хододоо халан абажа, саашань дэлгэрүүлжэ байха гэһэн уялгануудые абана.

Мүнөө Ленинэй орденто ПВЗ-дэ хамта 453 хүнүүдтэй 50 бригада коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ байнхай. Тэдэнэй дүрбэндэнь энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо.

«Механлит» заводой нүхэр Шестаковой хүтэлбэрилдэг коммунистическэ ажалай бригадынхид һара бүриин 23-най үдэр һарынгаа түсэбые дүүргэнэ.

Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Ш. Шахирзановай хүтэлбэрилдэг бригадынхид Галуута-Нуурайнгаа рудоуправленидэ магтаалда гараһаар үнинэй. Коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэжэ байһан энэ бригада түсэбһөө гадуур 3000 гаран тонно шулуу нүүрһэ малтажа гаргаа, 25 мянга гаран түхэрнгэй алмалта хээ.

Коммунистическэ ажалай коллективэй хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн хаа хаанагүй дэлгэржэ, улам эршэдэжэ байнхай. Эдэ бүгэдэ хадаа республикымнай коммунистнуудай, бүхы ажалшадай долоон жэлэйнгээ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байһыень гэршэлнэ.

Бүхы дээрээ социалистическэ мүрысөөнэй үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байбашье, абаһан уялгаяа, гүрэнэйнгөө түсэбые дүүргэдэггүй предприятинууд республика доторнай үшөөл бии. Галуута-Нуурай рудоуправлени, Тимлюгэй цементын завод, Зэдын комбинат, Ципиканай прийскын управлени, тоһоной, һүнэй промышленностиин болон бусад хэдэ хэдэн предприятинууд энэ жэлэйнгээ кварталай түсэбые дүүргэбэгүй. Мүн республикын нэгэдэхи, хоёрдохи барилгын трестнүүд, «Бурстрой» трест абаһан уялгаяа, гүрэнэйнгөө түсэбые дүүргээгүй.

Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулжа захалһан мүнөө сагта ажалшадые коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлхэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха гэээшэ партийна, профсоюзай, комсомолой болон ниитын организацинуудай гол шухала зорилго болоно гэжэ «Сталинска областиин ажалшадай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай, тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэбэринүүд дотор хэлэгдэнэ. Тиимэһээ долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хүн бүхэниие элсүүлхэ, хүн бүхэниие өөрын тодорхой зорилготой болгохо гэээшэ политическэ хүдэлмэриин гол зорилгонь болохо ёһотой.

Республикын партийна организациин, бүхы ажалшадай урда ехэшье, харюусалгатайшье зорилгонууд табигданхай. Үдэр бүриимнай, һара бүриимнай оролдосотой ажалаар лэ тэдэ зорилгонууд амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ байна.

Долоон жэлэйнгээ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ үндэһэ һуури табихын тулада энэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөгөө бүри үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэе!

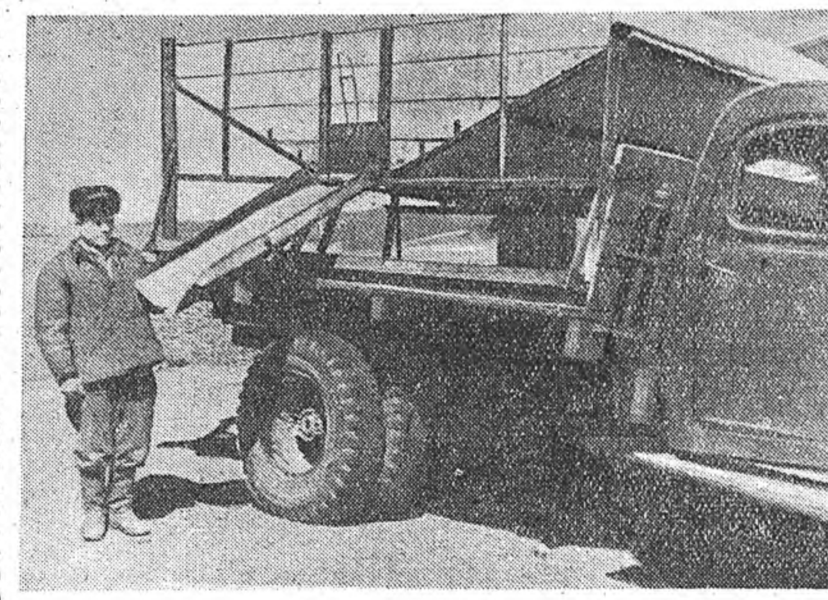
Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ

...айн 1-нэй хүндэлэлдэ социа... ...ическэ мүрысөөндэ оролсоһон ...приятинууд ажалдаа эрхим ...лта туйлажа байна. Караган... ...й нүүрһэнэй бассейнэй 15 шах... ... һарынгаа даалгабарие бол... ...оонь урид дүүргэбэ. Казахстан ...о түрүү зэргэдэ гараһан «Ста... ...голь» трест майнгаа түсэбөөр ...нүүрһэ малтан гаргаа. Энэ ...ын хүдэлмэришэд жэлэй эхинһээ 80 гаран эшелон эрхим нүүрһэ малтаба.

Киров городой шинын заводто ажалладаг Николай Анокиной бригада Майн 1-нэй хүндэлэлдэ мүрысэхэ зуураа, завод соогоо хамагһаа түрүүн 4 һарынгаа даалгабари дүүргээ.

Манай ороной олон тоото предприятинууд Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэжэ байна. (ТАСС).

Үрэһэнэй таряа зөөдэг түхеэрэлгэ бүтээгдэбэ

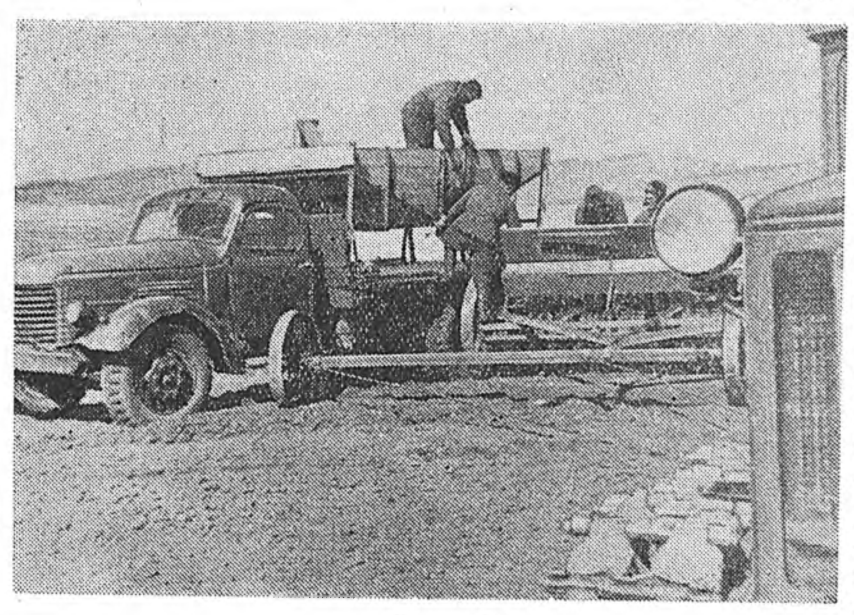
Тарилгын үедэ ашаанай автомашинануудаар үрэһэ зөөжэ байхада хүдэлмэринь ехэ байдаг. Жэшээлхэдэ, поли дээрэ ажаллажа байһан сеялкэнүүдэй хэдэн агрегадуудые үрэһэнэй тарягаар таһалгаряагүй хангаха болоо һаа, хэдэн автомашина хэрэгтэй болохо бэзэ. Тиихэдэ ороохо мэшээглэхэ, автомашинада ашаха, поли дээрэ абаашажа буулгалсаха болоод, энэ хүдэлмэридэ хүнүүд олоор хабаададаг гээшэ. Тусхайлбал ашаанай нэгэ автомашинада 4—5 хүн ажаллаха болоно. Автомашинын орондо мори унаа хэрэглэхэ болоо һаа, хүдэлмэринь бүри ехэ байха.

Энэ ажалые яажа хүнгэдхэхэб? Бичурын хониной совхозой главна инженер нүхэр А. Басанов, эндэхи механик нүхэр Ц. Намдаков гэгшэд иимэ түхеэрэлгэнүүдые бэлдэһэн байна. Ямар түхеэрэлгын хэгдээд, автомашинын кузов дээрэ табяатай байханъ харагдана. (1-дэхи фото). Комбайнай бункер хайшаа байдаг һэм, тэрээндэл адляар тэрэнь хэгдэнхэй. Тиигээд бункерынь яһала томо юм. Ямар автомашинын кузов дээрэ табигдаха байхаб, тэрээгээрнь ута үргэниинь тодорхойлогдодог. Иимэ бункер бүтээхэдэшье ехэ ажалтай бэшэ. Түрүүн хобоотой түмэрнүүдые бэе бэедэнь гагнажа, тусхай рама бүтээдэг. Тэрээн соонь хабтагай модоор хайрсаг хэгдэнэ. Хайрсагай оёор налуугаар, хоёр талааараа таряанай гоожодог сорготойгоор бүтээгдэнэ. Тус совхоздо 3 үдэрэй турша дотор хамта 8 иимэ түхеэрэлгэ 300—300 түхэриг сэнтэйгээр хэгдээ.

Иимэ түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэдэ ажал хүнгэржэ, мүнгэ зөөри тон багаар гаргашалагдаха болоно бшуу. Үрэһэнэй таряа зөөхэдэ нэгэшье мэшээг хэрэгтэй болоногүй. Таряа ашадаг түхеэрэлгээр автомашинада таряан тээгдэнэ. Нэгэ автомашина 5—10 минута соо ашаалагдадаг болоо. Хайрсаг соонь 27—30 центнер үрэһэн багтадаг юм. Иимэ түхеэрэлгэтэй 3 автомашина 4—5 агрегадые (нэгэ агрегадта 3 сеялкэ) үрэһөөр таһалгаряагүй хангаха аргатай байна. Автомашинаһаа 3 сеялкын хайрсаг соо таряа эюулхэдэ 15 минутаһаа дээшэ саг гаргашалагданагүй. Хайшан гээд автомашинаяа байлгажа, сеялкэнүүдэй хайрсаг руу таряа эюулжэ байхыень 2-дохи фото дээрэ харуулагдана.

Энэ арга хэрэглэһэнэй ашаар тарилгын агрегадууд таһалгаряагүй ажалладаг болоо. Тиигэжэ ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлнэ. Гадна нилээд мүнгэ зөөри алмагдана. Хабарай тарилгын үедэ тус совхоздо 30 гаран мянган түхэриг алмагдаха.

Т. Гармаев,
манай корр.

Эртын тарилгаяа 7 үдэр соо дүүргэхэнь

«Коммунизм» колхозой тариалан дээрэ хабарай тарилгын хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ үргэдэнэ. Артелиин механизаторнууд бүхы пар дээрээ шииг нойто бариха зорилготойгоор богонихон болзор соо эртын борнойлго үнгэргэбэ. Мүн колхозой агроном нүхэр Раднаевай хүтэлбэрилдэг тракторно-тариан ажалай бригадын механизаторнууд ороохото ургамалнуудай тарилга урдынхиһаа түргэнөөр, шанартайгаар үнгэргэжэ, эртын пар хахалжа байна.

Тарилгын хүдэлмэридэ трактор, машинанууд һайнаар заһабарилагдаһан байжа, зэашье эбдэржэ һаатанагүй. Поли дээрэ ажаллажа байһан механизаторнуудай ажал хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэр харанхыһаа харанхы болотор, бүтээсэтэйгээр ажалладаг. Һүниндөө пар хахалагдана. Бригадын тогоошон механизаторнуудтаа ажаллажа байһан газартань халуун эдеэ абаашажа үгэдэг.

Доргото нютагта шэниисэ тарижа байһан тракторна агрегадай гэшүүд, механизатор нүхэр Дашидондок Балданов түрүүтэй халаанайнгаа даалгабарие хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тус агрегат тарилгаяа имагтал хэрээһэлүүлэн хэнэ. Нормын ёһоор тэдэнэр үдэртөө 18 га хэрээһэлүүлэн тариха аад, 22—25 га хүргэнэ. Түрүүшын хоёр үдэртэ эдэнэр 50 гаран гектарта шэниисэ таряа юм. Олон жэл ажаллаһан, дүй дүршэл ехэтэй хүнүүдые колхозой правлени сеялкэшэдээр томилонхой. Тэдэнэрэй нэгэн Норбо Дымбрылов өөрөө комбайнер мэргэжэлтэй, арбаад жэл удаагаар хабарай тарилгада сеялкэшэнээр ажаллана.

Улаан Сэсэг гэжэ нютагай тариаланда залуу механизатор Геннадий Шараповай даадаг тракторна агрегат эртын тарилга мүн лэ түргэн, шанар һайнтайгаар хэжэ байнхай. Тэдэнэр халаанайнгаа даабари 120 процент болгоно. Майн һайндэрэй социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, үдэр бүхэндэ нормоёо 130 процент дүүргэхэ уялга абаад, эршэмтэйгээр хүдэлжэ байна.

Дашицырен Бадмацыреновэй, Д. Балдановай агрегадайхид түрүүшүүлтэй адли хүдэлнэ.

Энэ колхозой механизатор, колхознигууд эртынгээ тарилга долоон үдэрэй туршада, агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхын түлөө ажалаа бүри шангадхана.

С. Шарапов.

Сэлэнгын аймаг.

800 га борнойлогдобо

Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо тарилгада бэлэдхэл түлэг дундаа ябана. Эндэхид тарилга хэхэ пар дээрэ шииг нойто барижа, һайрамай уһа тогтооно. 800 гектар газар борнойлжо дүүргэбэ. Борнойлгодо механизаторнууд нүхэд Б. Раднаев, М. Очиров гэгшэд түрүүлжэ, халаанайнгаа нормо үлүүлэн дүүргэнэ.

Тарялаанда горьтой шэбхэ гаргагдаа. Курумканай дунда һургуулиин һурагшад, багшанар колхозой кукурузын поли дээрэ 550 тонно наг шэбхэ гаргаа.

К. Бадмаев.

КПСС-эй ОБКОМДО

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

Энэ жэлдэ эртэ дулааржа, сагай уларилай яһала таарамжатай зохид байһан дээрэһээ хабарай тарилгые бүри эршэмтэй түргэнөөр ябуулха аргатай байбашье, республикын олохон аймагууд энэ хүдэлмэриие тон аали нобшоор ябуулна гэжэ КПСС-эй обкомой бюро тэмдэглэбэ. Мүнөө апрелиин 25-най мэдээгээр колхозуудта хэгдэхэ бүхы тарилгын миил 6,4 процент, совхозуудта 6,2 процентнь дүүргэгдээд байнхай. Тиихэдэ Сэлэнгын, Кяхтын, Баргажанай, Кабанскын болон бусад аймагуудта эртын тарилга оройдоошье эхилээдүй байһаар. Эдэ аймагуудай зарим колхозууд тарилгаяа эхилһэн нэрэтэй аад, трактор, машинануудаа тон муугаар ашаглажа, тарилгынгаа хүдэлмэриие ехээр унжагайруулна. Гадна олонхи колхозуудта тарилгын агротехникэ бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Жэшээлхэдэ, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» артельдэ 23 гектарта хара тарян хүсэд шалгагдаагүй, муу шанартай үрэһөөр таригдаһан байба. Мүн тус аймагай совхозой 5-дахи отделениинхид хара таряагаа нарин рядтайгаар гү, али хэрээһэлүүлэн тарихын орондо, тэрэнээ юрын сеялкээр нэгэ тээшэнь тарижархиһан байха юм.

Тэрэшэлэн Кударын аймагай «Путь к коммунизму», Ториин Свердловэй нэрэмжэтэ колхозууд тарилга хэхэ газараа оройдоол 12—15 сантиметр гүйхэнөөр хахалаа. Энэ аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо һолоомын узуурые хахалхадаа анзаһануудай урдань хутага хээгүй байшоо.

Яруунын, Түнхэнэй, Байкало-Кударын, Хэжэнгын болон Сэлэнгын аймагуудта мүнөө болотор ороохо таряанайнь ехэнхи үрэһэ хүрэнтэ тарилтын шанарта хүсэд хүргэгдөөгүй байһаниие ехэхэн дутагдал гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Гэхэ зуура зарим колхозууд гүрэнһөө үгтэһэн үрэһэ хүрэнгые хаһа сагтаа абадаггүй байна. Республикын олохон колхоз, совхозуудта тариалан, сабшалан уһалха, һайрам тогтоохо хүдэлмэри тон муугаар эмхидхэгдэнхэй. Эндэ газар уһалагшадай хаһа сагтаа табигдаагүй дээрэһээнь гол горхоной, һайрамай уһан хэндэшье хэрэггүй жалга жаама руу дэмы урдажа байдаг. Колхозуудта тарилгын үедэ механизатор, хүдэлмэришэдэй байха полевой станууд хүсэд заһабарилагдаагүй. Тэндэнь халуун эдеэн столово эмхидхэгдэнэгүй. Ехэнхи ушарта механизаторнуудай хэһэн ажал дүн харуулгын самбарта бэшэгдэдэггүй, ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһан» гэхэ мэтэ оройдоошье гаргагдадаггүй. 1959 оной социалистическэ уялгые амжалтатайгаар дүүргэхэ тэмсэлдэ арад зониие элсүүлэн эмхидхэхэ хүдэлмэри тон һулаар табигданхай.

Аймагуудта кукурузын тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй гэхын аргагүй. Олохон колхоз, совхозуудта кукурузын газарта наг шэбхэ хүсэд гаргагдаагүй, тэрэниие шииг нойтонтой холижо, газартань һайнаар тарааха, шэнгээхэ тушаа юуншье хэгдэнэгүй. Кукурузын звенодо томилогдоһон хүнүүд тарилгадаа бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ ёһоор хабаадуулагданагүй. Мүн зарим газарта кукурузын сеялкэнүүд мүнөө хүрэтэр хүсэд заһабарилагдажа, квадратно-гнездовой аргаар тарихаар тааруулан тодхогдоогүй байһаар. Олонхи звенонуудай гэшүүд квадратно-гнездовой аргаар яажа зүбөөр тариха тухай үшөө мэдэдэггүй байха юм.

Байгша оной хабарай тарилгые богони болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, ороохо таряанай болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абаад, адууһа малдаа тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглээд, КПСС-эй ЦК-гэй РСФСР-тэхи бюрогой энэ оной апрелиин 24-дэ абаһан тогтоолые бэелүүлхын түлөө КПСС-эй обкомой бюро иимэ тогтоол баталан абаа.

Хабарай тарилгые удааруулжа байһан бүхы дутагдалнуудые дары усадхажа, энэ хүдэлмэриие хаа хаанагүй үргэн далайсатайгаар, эршэмтэй шангаар ябуулха талаар эрид хэмжээ абахыень КПСС-эй обком Хүдөө ажахын министерство, КПСС-эй айкомууд болон аймгүйсэдкомуудые уялгалба. Колхоз, совхозуудта бүхы машина, техникые хабарай тарилгада сүм хабаадуулжа, тэдэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглан, агрегат бүхэнэй үдэр, халаан бүхэнэйнгөө даабарие хододоо дүүргэдэг, үлүүлэн дүүргэдэг байхыень туйлаха. Хаа хаанагүй ороохо таряа тарилгые заабол нарин рядтайгаар гү, али хэрээһэлүүлэн тариха, газарайнгаа хүрьһые эрхэ бэшэ жэгдэлэн няттаруулха хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэй. Саашадаа тарилгын шанарта хүргэгдөөгүй, муу үрэһөөр гү, али тогтоогдоһон нормоһоонь багаар тариха ябадалтай эрид тэмсэхэ байна. Эртын пар хахалха, тариалан дээрэ, илангаяа кукурузын газарта наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэриие эрид шамдуулха саг тулаа. Эдэ үдэрнүүдтэ тариалан, сабшалангай газарые үдэр, һүнигүй уһалха тушаа бүхы анхаралаа табиха ёһотой. Ниитынгээ адууһа малые үбһэ, шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангахын тула кукурузые зүбөөр тарижа, һайнаар ургуулха шухала байһаниие хараада абан, тэрэнэй тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэридэ бии байһан бүхы дутуу дундануудые дары усадхажа, тэрээндэ эрхимээр бэлдэхын түлөө бүхы хэмжээ абаха зэргэтэй гэжэ КПСС-эй обкомой бюро Хүдөө ажахын министерство, партиин айком, аймгүйсэдкомуудые уялгалһан байна.

Тиимэһээ хаа хаанагүй кукурузын газарта наг шэбхэ болон бусад утэгжүүлгэ гаргаха хүдэлмэриие ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ шухала. Кукурузын тарилгын агротехникые багааршье хазагайруулха ябадалые хорижо, колхоз, совхоз бүхэндэ энэ ургамалые заабол квадратно-гнездовой аргаар тариха ёһотой.

КПСС-эй айком, аймгүйсэдкомууд колхоз, совхозуудта хабарай тарилгада хабаадажа байһан бүхы механизаторнууд болон хүдэлмэришэдэй ажабайдалые һайжаруулжа, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдые хүсэд хангаха тушаа яаралтай хэмжээ абаха болоно. Ойрын үдэрнүүдтэ бригадануудай полевой стануудые һайнаар заһабарилжа, хүнэй байхаар болгохо, тэндэнь заабол ниитын халуун эдеэ эмхидхэхэ шухала.

Хабарай тарилгые эмхитэйгээр, һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, ороохо таряанай болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абахын түлөө социалистическэ мүрысөө механизатор, агрегат, бригада бүхэнэй хоорондо үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэй.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Баян ургаса абахын түлөө юу хэгдэнэб

Байгша ондо манай «Искра» колхоз хамта 4308 гектарта ороохо таряа, 1000 гаран гектарта тэжээлэй ургамалнуудые тариха юм. Гектар бүхэнһөө 13 центнерһээ бага бэшэ ороохо таряа хуряажа, бүхыдөө 53 мянга гаран центнер таряа абаха зорилго табигданхай. Мүн тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса ургуулжа, ниитынгээ малда үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ зорилготойбди.

Тиигээд эртээнһээ һайн бэлэдхэлтэй байжа, газар элдүүрилгээ саг болзортонь захалаад, тарилгаяа үдэр ерэхэ бүри үргэдхэжэ байнабди.

Хабарай тарилгые бэлэдхэл һайнтайгаар угтахын тулада парторганизацимнай горьтой хүдэлмэри ябуулаа. Заһабарилагшадай дунда партийна группа эмхидхээд, механизаторнуудай үмэнэ тодорхой зорилгонуудые табижа, ажалаа шадамараар хүтэлһэн байна. Заһабарилгын үедэ механизаторнууд һайнаар ажаллаа. Жэшээлхэдэ, коммунист А. Коршуновой даадаг мотор заһабарилдаг узелайхид үдэр бүриингөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байһан юм.

Механизаторнуудай дунда мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдээ һэн.

Парторганизацимнай бюро хабарай тарилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин ямараар үнгэргэгдэжэ байһан тухай асуудал апрелиин эхеэр хаража үзөө. Һүүлээрнь комплексно бригада бүхэндэ хамтын суглаан зарлагдажа, ажалшад хабарай үедэ хэхэ хүдэлмэритээ танилсуулагдаа. Хэн ямар хүдэлмэридэ ябаха, юу хэхэ байһанаа мэдэжэ абанхай. Бригада бүхэн тус тустаа социалистическэ уялгануудые абаа.

Түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэжэ, ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэжэ, эртын тарилга 8—10 үдэрэй турша соо дүүргэхэ зорилготойбди. Агротехникын заабаринуудые наринаар сахиха, пар дээрэ хэрээһэлүүлэн тарилга хэхэбди.

Мүнөө жэлдэ манай колхоз 3550 центнер мяха, 6100 центнер һү, 337 центнер нооһо абаха гэһэн зорилготой. Энээнээ бэелүүлхын тула малдаа янза бүриин тэжээл элбэгээр бэлдэжэ абахабди. Энэ хабар 312 гектарта кукуруза таригдаха. Мүнөө колхоздомнай кукуруза ургуулагшадай 2 звено эмхидхэгдээд, ажаллажа байна. Тэдэ звенонуудые коммунист А. Коршунов, колхозоймнай эрхим тракторист И. Бурдуковский гэгшэд хүтэлбэрилдэг. Мүнөө кукурузашаднай үрэжэлтэй, таарамжатай газар шэлэжэ абанхай. Тэдэнэр гектар бүриһөө 300 центнер ургаса ургуулха зорилготой юм. Гадна, малаа зунай сагта бэлшээхээр фермэ шадарай газарнуудта 500 гектар дээрэ ногоон тэжээлэй тарилга хэхэбди.

Сабшалангаа элбэгээр уһалжа, гектарай 15 центнерһээ бага бэшэ ургаса абахабди. Мүнөө бригада бүхэндэ тусхай звенонууд эмхидхэгдээд, сабшалангаа уһалжа байна.

Колхозоймнай правлени, парторганизаци ажалшадта зохихо байра байдал түхеэржэ үгэхэ хэрэгтэ анхаралаа ехээр табина. Полевой станууд заһабарилагдажа, бэлэн болонхой. Колхознигууд сүлөөтэй сагтаа радио шагнажа, газетэ, журнал уншажа байха аргатай.

Парторганизацимнай эмхидхэлэй болон ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр, оролдосотойгоор ябуулжа байна. 22 агитатор ажаллажа байдаг. Тэдэнэй олонхинь бригада дээгүүр хүдэлдэг юм.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүн 5 хоног бүридэ гаргагдажа, түрүү ябаһан бригадануудта, мүн ажалай түрүүшүүлдэ дамжуулгын Улаан туг, вымпелнууд барюулагдажа байха. Гадна, бригада бүхэндэ «Дайшалхы хуудаһанууд», «Молни» гаргагдаха. Ханын газетэнүүдэй редакторнуудаар коммунистнууд Н. Ерофеев, Т. Соколов, Н. Ноженков, Д. Бурдуковский, С. Шайдуллин гэгшэд томилогдоо.

Ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ Хонхолойн дунда һургуулиин багшанар болон тосхоноймнай интеллигентнүүд хабаадалсана. Тиихэдэ Хонхолой тосхоной Культурын байшангайхид агитбригада эмхидхэжэ, ажалшадта зүжэг наада харуулха байна.

И. Савинов,
Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозой парторганизациин секретарь.

«Бурстрой» трестын нүхэр А. Водопаласай хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада халаан бүриингөө нормо хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. **Зураг дээрэ:** бригадир А. Водопалас хирпиисээр хана барижа байна.
А. Мантаевай фото.

Малшадые эд бараагаар мууса хангана

Манай колхозой олон гүүртэ, фермэ, отаранууд колхозойнгоо центрһээ холо юм. Эндэхи малшадые эд бараагаар хангаха асуудалда аймагаймнай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд гол анхаралаа хандуулха ёһотой байгаа гэжэ һанамаар. Теэд Үшөөтэйн сельпогой хүдэлмэрилэгшэд энэ асуудалые ёһотоор шиидхэнэгүй. Малшад эд бараа худалдан абахаяа аяар 15—20 километр холо байһан колхозой түб тосхон ошохо баатай болоно.

Тус сельпо тусхай автоларёгтой байха байгаа. Тэрэнь 2—3 хоноод лэ малай фермэ, гүүртэнүүдээр саг үргэлжэ ябажа байбал, тон һайн бэлэй. Аймпотребсоюз 4 автолавкатай. Тэдэнь малай фермэнүүд дээгүүр һарадаа оройдоол 1—2 дахин ябахадаа, малшадай эрилтые гүйсэд ханганагүй гээшэ.

Гадна малшад үшөө иимэ эрилтэ табина. Аймагай магазинуудта комод, буфет, түхэреэн стол, мүн зөөлэн диван, стулнууд наймаалагданагүй. Манай эндэхи магазинда үнгэрэгшэ жэлдэ оройдоо 3 комод худалдагдаа. Мүн электроутюг, аяга, блюдцэ, шаажан табаг, тоһон, колбаса, элдэб янзын загаһан гэхэ мэтэ ходо үгы байдаг. Трикотаж хубсаһан, химда сэнтэй костюм, пальто, хүүгэдэй хубсаһан тон хомор, оройдоо асарагданагүй гэхэдэ болоно.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд сельпо, магазинуудаар, малай гүүртэ, фермэнүүдээр ябадаггүй, тэдэнэй эрилтэнүүдые мэдэдэггүй байна. Аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Бернаев 1959 ондо мал ажалай фермэнүүд дээгүүр оройдоо ябаагүй шахуу. Тэрэшэлэн худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Якимов манай иишэ нэгэшье ерээгүй.

Иимэ ушарһаа аймпотребсоюзай хүдэлмэрилэгшэд магазинуудтаа ямар эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдэй дуталдажа байһыень мэдэнэгүй. Энэ тон таарамжагүй ябадал, тиимэһээ түргөөр усадхагдаха ёһотой.

Ц. Сагалеев.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Долоон жэлэй түсэб үргэнөөр харуулха

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые арад зондо тайлбарилан ойлгуулха, долоон жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ үргэн олониитые элсүүлхэ гээшэ газетэнүүдэй шухала зорилго болоно.

Энэ талаар **«Красная Иволга»** газетэ (КПСС-эй Иволгын айкомой, ажалшадай депутадуудай аймагай Советэй орган) зарим тэды хүдэлмэри хэжэ байна. «Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха үе», «Коммунистическэ обществын хоёр шата», «Коммунистическэ зөөридэ орохо зам», агитаторта туһаламжа болгон «Долоон жэлэй нэгэ процент» гэһэн ТАСС-эй статьянууд газетэдэ толилогдоһон байна. Тэрэшэлэн партийна эдэбхитэдэй аймагай суглаанһаа, КПСС-эй XXI съездын делегадтай аймагай ажалшадай уулзаһан тухай газетэ бэшээ.

Гэхэтэй хамта, партиин XXI съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл, съездын баталан абаһан долоон жэлэй түсэб тайлбарилан ойлгуулха тушаа дээрэ дурсагдаһан статьянуудһаа ондоо юумэ газетэдэ хэблээгүй. Долоон жэлэй түсэбые ажалшадта ойлгуулхадаа, аймагайнгаа совхоз, колхозуудай табиһан түсэбтэй, аймагай ажалшадай үмэнэ байһан тодорхой зорилгонуудтай нягтаар холбохо хэрэгтэй байгаа.

Теэд «Красная Иволга» газетын февраль, март, апрель һарын номернуудһаа аймагай совхоз, колхозуудай долоон жэлэй түсэб тухай, илангаа 1959 оной түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай мэдэхын аргагүй. Тус аймагайхид 7 жэлэйнгээ түсэб табяагүй гэжэ хэлэжэ болохогүй. Мүнөө өөрын долоон жэлэй түсэбгүй нэгэшье предприяти, колхоз эндэ байхагүй. Гансахан лэ эдэ бүгэдые зүбөөр, һонирхолтойгоор харуулха хэрэгтэй байгаа.

Долоон жэлэй түсэб тухай пропагандистнар, агитаторнууд хаа хааһагүй һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ байна. Тэдэнэй хөөрөөе хэрэглэжэ, газетэдэ толилбол, һонирхолтой байха һэн. Теэд иимэ юумэн «Красная Иволга» газетэдэ үгы. Тэрэшэлэн долоон жэлэй түсэб тухай элдэб диагр... ма, зурагуудые газетын хууда... нуудта олохонь бэрхэтэй.

Мүнөө үедэ партийна органи... цинууд съездын шиидхэбэринүүд... ажалшадта ойлгуулха тушаа ех... хэн хүдэлмэри ябуулна. З... фотомонтаж, диаграмма гэхэ мэ... харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүү... түхеэрэгдэнхэй, элидхэл, хөөрэлд... нүүд саг сагтаа үнгэргэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта, «Красная Иволга» газетэ эдэ бүгэдэ тушаа юрэн... дээрэнь бэшээд лэ үнгэрнэ. Съезды... шиидхэбэринүүдые ажалша... ойлгуулха асуудалаар оройдо... 2 түрүү бэшэг (февралиин 15-най... 27-ной номернуудта) толилһон бэ... ха юм.

Эдэ бэшэгүүд соогоо газетэ «Па... **тиин съездын шиидхэбэринүүд... ажалшадта гүнзэгыгөөр ойлгуу... ха, долоон жэлэй түсэбэй даа... ринуудые болзорһоонь ур... дүүргэхын тула политическэ, ... хидхэлэй хүдэлмэри шангадха... гээшэ партийна организацину... дай шухала зорилго** болон... (Февралиин 15-най түрүү бэш... һээ)... **Агитационно-пропага... дистска хүдэлмэриин бүхы форм... нуудые хүсэдөөр хэрэглэж... КПСС-эй XXI съездын шиидхэб... ринүүдые ажалшадта ойлгуул... гээшэ партийна организацину... дай шухала зорилго** (февралии... 27-ной түрүү бэшэгһээ) гэхэ м... заабаринуудые үгөөд лэ дүүрэн...

Һайн һайхан заабаринууды... үгөөд, саашадаа тэдэнэйнгээ х... зэргэ дүүргэгдэжэ байһание г... зетын хуудһануудта харуулда... гүйнь гэмшэлтэй.

КПСС-эй XXI съездын шиид... бэринүүдые ажалшадта ойлгуул... тушаа партийна организацинууд... ябуулжа байһан хүдэлмэри, тэдэ... нэй дүй дүршэл тухай газетэ үнгэ... һэн үе соо горьтой нэгэшье стат... толилоогүй байха юм. Юрэнхы дү... рээ тус газетэ партийна ажабайда... тон һулаар харуулна гэжэ сэхы... хэлэхэ хэрэгтэй.

Өөрынгөө орган болохо «Кра... ная Иволга» газетын хүдэлмэри... КПСС-эй Иволгын айкомой үшө... һулаар хүтэлбэрилжэ байһыень з... баримтанууд харуулна.

Механизаторнуудай эрилтэдэ хайша хэрэгээр хандана

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо хабарай тарилгын хүдэлмэри үнихэнэй эхилээ. Теэд, колхозой правлени, партийна эхин организаци механизаторнуудтаа байра байдал һайнаар түхеэрхэ болон культурно-ажаһуудалайнь эрилтые хангаха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана.

Далайта гэжэ нютагай полевой стан мүнөөшье хүрэтэр бэлэн болоогүй, хүнэй байха аргагүй юм. Эндэ механизаторнуудай унтаха оро, наарашье үгы, гэрынь будагдажа, сэбэрлэгдээшьегүй, сонхынь раманууд шэлгүй байһаар. Иимэ байрада байха аргагүй байһан тула механизаторнууд гэр гэртээ ошожо хонодог, тиигээд ажал хүдэлмэридөө гээгдэжэ ерэдэг байна. Жэшээлхэдэ, апрелиин 20-до механизаторнууд огто хүдэлөөгүй.

Мүн механизаторнуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Тэндэхи улаан буланда лозунгнууд, плакадуудшье үгы, харин хуушаржа, мүнөө сагай удхагүй 1957—1958 онуудай уряа лозунгнууд үлгөөтэй байдаг.

Эдэ дутуу дунданууд дары усадхагдаха ёһотой гэжэ һанагдана.

П. Ангаров.

Шиидхэбэринь дүүргэгдэнэгүй

Үнгэрһэн 1958 оной октябрь һарада Яруунын мяха-һүнэй совхозой партийна организациин тоосоотоһунгуулиин суглаан дээрэ партийна һуралсал эмхидхэхэ тухай хэлсэгдээ һэн. Партиин түүхэ, мүнөө үеын политика шудалха кружогуудые бүхы фермэнүүдэй дэргэдэ эмхидхэхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаһан юм. Жэшээнь, 2-дохи фермын партийна эхин организациин дэргэдэ партиин түүхэ шудалха кружок эмхидхэжэ, арба гаран коммунистнууд болон комсомолшуудые хабаадуулхаар хараалһан байгаа. Совхозой главна зоотехник нүхэр Николаев энэ кружогой пропагандистаар томилогдоо бэлэй.

Нүхэр Николаев үнгэрэгшэ жэлэй ноябрь һара соо ерэжэ, нэгэ хэшээл ёһо тэдысэ үнгэргэһэн нэрэ зүүгээд арилшоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо нюураашье харуулаагүй.

Дааһан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадаг нүхэр Николаевта шанга эрилтэ табидаггүй партийна комитедэй секретарь нүхэр Санжиев мүн лэ зэмэтэй.

Ц. Жамсаранов.

ОЛОН ҮХИБҮҮДТЭЙ ЭХЭНҮҮД ШАГНАГДАБА

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиум СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденоор, «Эхын медаль» гэжэ медаляар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Хориин аймагай Тарбагатай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. П. Рассадина, Заиграйн аймагай «Заготзерногой» хүдэлмэришэн Т. М. Сазонова гэгшэд 9 үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэнэйнгөө түлөө «Эхын алдар» гэжэ нэгэдэхи шатын орденоор шагнагдаа.

Найман үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн 4 эхэ «Эхын алдар» гэжэ хоёрдохи шатын орденоэр шагнагдаба. Тэрэ тоодо Баргажанай аймагай Усть-Баргажанай хүдэлмэришэдэй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. Д. Евдокимова, Бичурын аймагай Круминай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Ф. З. Гордеева, Кабанскын аймагай Каменск гэжэ хүдэлмэришэдэй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр А. М. Игнаткина, Тарбагатайн аймагай «Коммунизм» колхозой гэшүүн И. Ф. Емельянова гэгшэд бии.

Долоон үхибүү түрэжэ, хүмүүжүүлһэн 14 эхэ «Эхын алдар» гэжэ гурбадахи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй дунда Баргажанай аймагай «Гигант» колхозой гэшүүн В. Ф. Меньшикова, Заиграйн аймагай Онохойн хүдэлмэришэдэй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Е. С. Ларионова, Баргажанай аймагай Усть-Баргажанай хүдэлмэришэдэй тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Н. К. Буркаева, Бичурын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Е. К. Перелыгина, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Ж. Раднаева болон бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ нэгэдэхи шатын медаляар 31 эхэ, «Эхын медаль» гэжэ хоёрдохи шатын медаляар 48 хүн шагнагдаба.

МЯХА ЕХЭЭР АБАХА ХЭРЭГЫЕ ИИГЭЖЭ ЭМХИДХЭНЭБДИ

Манай Түнхэнэй аймагай ажалшад агууехэ долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ—1959 ондо мяха абалгаяа 2 дахин, һү һаалгаяа—1,4 дахин, нооһо хайшалалгаяа —1,3 дахин шахуу ехэ болгохо гэһэн социалистическэ уялга абаа.

Социалистическэ уялгаяа баталан абахын урда тээ ехэ хүдэлмэри хээбди. Партиин айкомой бюрогой, аймсоведэй гүйсэдкомой гэшүүд колхозуудта эльгээгдээд, эдэбхитэд, мэргэжэлтэдые хабаадалсуулжа, ажахынуудые хүгжөөхэ бүхы арга боломжонуудаа элирүүлһэн байгаабди. Абаһан уялгануудаа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула, түбхын түрүүндэ, ниитынгээ малда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ шухала байһаниинь мэдээжэ.

Малдаа бардам хүрэхэ шэмэтэ болон бүдүүн тэжээл ехээр бэлэдхэдэг болохын тула газар тарялангаа һайнаар элдүүрилдэг, тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таридаг болохо ёһотойбди. Тиимэһээ манай аймагай партийна организаци бүхы тарялангай газарые һайнаар үтэгжүүлжэ, ургасыень эрид дээшэлүүлхэ, зелёнкын орондо кукуруза горьтой тарижа, малай шэмэтэ тэжээл—силос ехээр дарадаг болохо гэжэ шиидэһэн байна.

Мүнөө жэл аймагай колхозууд тарялан дээрээ 40000 тонно наг шэбхэ гаргажа тараагаа. Энэ хадаа нёдондо жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болоно.

Урдань манай колхозууд малайнгаа байра соо дэбдихын тулада хохир ехээр обоолдог заншалтай байһан юм. Тиигэжэ үнэтэ үтэгжүүлгымнай ехэнхи хубинь газарай хүрьһэ һайжаруулгада хэрэглэгдэдэггүй, миин хэсордог байгаа. Энэ заншалые болюулхын тула тэмсэл ябуулжа байнабди.

Манай эндэхи шииг нойго ехэтэй газарые аммиагтай уһаар үтэгжүүлхэдэ ургаса ехээр дээшэлдэг гээшэ. Энээниие хараадаа абан, колхозууд мүнөө жэлдэ 1100 гектар кукурузын, 1500 гектар наран сэсэгэй газарые иимэ уһаар уһалхань. Колхозууднай 200 тонно аммиагтай уһа асараа, ойрын сагта үшөө 400 тонно асарагдаха байна. Гадна кукуруза, наран сэсэг тариха газар дээрэ гектар бүриин 25 тонно наг шэбхэ гаргагдаха.

Аймаг соо кукуруза тариха механизированнэ 16 агрегат бии болгогдонхой. Эдэ агрегадуудай олонхинь, илангаяа «Сибиряк», «Путь Ленина», «Восточные Саяны» болон Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай агрегадууд һайнаар хүдэлжэ байна.

Үнгэрһэн жэлдэ 22 мянган тонно силос дараа һэмди. Энэ жэлдэ кукуруза болон наран сэсэгэй ургасые дээшэлүүлжэ, 62 мянган тонно силос дараха зорилготойбди.

Тиихэдэ манай аймагта малай бүдүүн тэжээл тон багаар бэлдэгдэдэг байһан юм. Үнгэрһэн жэлдэ эбэртэ мал бүхэндэ оройдоо 11 центнер үбһэ, һолоомон бэлдэгдэһэн юм. Манай эндэ үбэлдөө саһа ехэтэй байдаг, малнай бэлшээгдэдэггүй, байра соогоо эдеэлүүлэгдэдэг дээрэһээ энэмнай хаанашье хүрөөгүй бэлэй. Тиимэһээ малнай ехээр туража, муудажа ондо ороо.

Энээниие хараада абажа, энэ жэл сабшалангаа һайса үтэгжүүлэн, үндэр баян ургаса хуряаха дэлгэрэнгы хэмжээнүүдые хараалаабди.

Аймагай партийна организаци нэн түрүүн олон жэлэй ногоо таридаг севооборот бии болгохо тухай шиидхэбэри абаад, мүнөө хүсы үбһэ тарихаар бэлдэжэ байнабди. Колхозууднай Эрхүүгэй областьһоо хүсы үбһэнэй 70 центнер үрэһэ хүрэнгэ худалдажа асаранхай. Үшөө 50 центнер үрэһэн асарагдаха юм. Аймаг доторнай мүнөө хабар бүхыдөө 700—800 гектар хүсы үбһэн таригдахань. Ойрын жэлнүүдтэ энэнь 7—8 мянган гектарта хүргэгдэхэ юм.

Хүршэ Эрхүүгэй областиин колхозууд гектар бүриин 25 центнерһээ доошо бэшэ хүсы үбһэ хуряажа абадаг юм. Энэ дүй дүршэлтэйнь манай аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд танилсаа һэн. Эдэ болон бусад олон хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлэн, аймагай партийна организаци ниитынгээ малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр ябуулжа байна.

1959 оной нэгэдэхи кварталай туршада мяха ехээр абахын тула нилээд юумэ хэгдээ. Мүнөө аймагаймнай колхозуудта хамта 600 толгой һү багатай үнеэд илгагдажа, бэлшээн таргалуулагдаха малай гүүртэнүүдтэ үгтөө. Тэдэнэр һаагдангүй миил тугалаа хүхүүлээд ябаха юм. Заримандань өөрынь тугалай хажууда үшөө нэгэ тугал заядагдадаг болохо. Иигэжэ эхынгээ һү садатараа хүхэжэ ябаһан тугалнууд түргэнөөр томо болонгүй, мяха ехэтэй мал болонгүй яахаб?

Колхоз бүхэндэ мал бэлшээн таргалуулха тусхай гүүртэнүүдые даагшадаар дүй дүршэл ехэтэй, ажал хүдэлмэридөө оролдосотойгоор хандадаг колхознигууд томилогдоо. Мүн гахай, шубууд олоор үсхэбэрилэгдэдэг болохо.

1959 ондо колхознигуудһаа, алба хаагшадһаа 2 мянган толгой эбэртэ бодо мал худалдагдажа абтахаар хараалагдана. Мүнөө колхознигуудһаа 250 толгой эбэртэ мал худалдагдажа абтаад байна.

Ниитын малай харууһые һайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтанхай. Тиигэжэ малнай хүсэ шадалаа ехээр һуларуулангүй, гарза хоролто багатайгаар ондо орожо байна.

Аймагай колхозуудта жэл бүхэндэ олон эхэ мал, илангаяа үнеэд һубайрдаг һэн. Мүн малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Энэ дутагдалые усадхахын тула, мүнөө манай аймагта үнеэдые искусственнаар үрэжүүлхэ станци байгуулагдахань.

Эдэ хэмжээнүүдые абаһанай ашаар аймагай колхозууд байгша оной нэгэдэхи кварталда нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ мяха абаа.

КПСС-эй айком ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр, тодорхойгоор ябуулха хэмжээнүүдые хараалаа. Энэ хүдэлмэридэ аймагай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй айкомэй гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болобо. Партиин айкомой бюрогой гэшүүн бүхэн нэгэ нэгэ колхозые даажа абаад, эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэнь партийна эхин организацинуудта туһална. Һүүлэй үедэ агитаторнуудай болон пропагандистнуудай семинар, зублөөнүүд саг үргэлжэ үнгэргэгдэдэг болоо. Олонхи агитколлективүүдэй хүдэлмэри һайжаржа захалаа. Энээнтэй хамта, арад зоной эдэбхи үүсхэл эрид дээшэлжэ байна.

Колхознигууд өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ ажал хүдэлмэриингөө дутуу дундануудые хурсаар шүүмжэлдэг, тэдэнээ усадхаха тодорхой хэмжээнүүдые абаад, эрид шууд бэелүүлдэг болонхой. Гэбэшье партийна эхин организацинуудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл олон байһаар. Ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ажахын зорилгонуудтай нягта холбоо барисаатайгаар ябуулагдажа хүсэд шадагданагүй. Илангаа харуулан ойлгуулха агитаци хангалтагүйгөөр эмхидхэгдэнэ.

Эдээниие ойрын сагта усадхахын тула партиин айкомой пленум һаяхан тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа.

Аймагай ажалшад 1959 ондо абаһан уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө эршэ хүсэеэ зангидан тэмсэнэ. Ажалшадай энэ эдэбхи үүсхэлые зүбөөр хүтэлбэрилжэ, ажалай үндэр амжалта түйлаха гээшэ аймагай партийна организациин шухалын шухала зорилго болоно.

П. ИВАНОВ,
КПСС-эй Түнхэнэй айкомой нэгэдэхи секретарь.

Һайнаар хүдэлдэг лекторнуудэй нэгэдэл

Улан-Удэһээ Кяхта ошодог заһамал харгыгаар 100-гаад модо ябаад байхада, Бүхэн голой баруун бэедэ нариихан үйлсэтэй, уляангир модо олоор тариһан Тохой тосхон нэмжын харагдадаг. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, Сэлэнгын заһабарилгын-техническэ станциин, хүдөөгэй хэдэ хэдэн эмхи зургаанүүдай хүдэлмэрилэгшэд эндэ ажаһуудаг юм.

Загастайн дунда һургуулиин дэргэдэ 1949 ондо анха түрүүн хүдөөгэй лекторнуудэй нэгэдэл эмхидхэгдэһэн байгаа. Тиигэжэ энэ тосхондо ажаһуудаг зоной дунда соёл гэгээрэлэй горьтойхон хүдэлмэри ябуулагдадаг болоһон байна. Тус нэгэдэлэй гэшүүд һэлгэгдэжэ байдагшье һаа, 20—24 хүнһөө доошо ородоггүй. Эндэхи лекторнуудэй олонхинь багшанар юм. Гэхэтэй хамта, колхозой, заһабарилгын-техническэ станциин мэргэжэлтэд—инженернүүд, технигүүд, мүн он... эмхи зургаануудта хүдэлдэг ал... хаагшад эдэбхитэйгээр хабаадав...

Бурядай багшанарай инсти... дүүргэһэн, түүхэ заадаг баг... Юрий Михайлович Сахаровский... нэгэдэлые хоёрдохи жэлээ хүтэл... рилжэ байна.

Энэ нэгэдэлэй хүдэлмэриин һ... шаалтай талань юуб гэхэдэ, элд... янзын темэнүүдээр лекци зохёо... тэрэнээ зүбшэн хэлсэдэг, дутуу д... дануудыень лекциин авторта хэ... жэ үгэдэг юм. Энэнь лекторну... аргагүй ехэ туһа болодог, муу... бэлдэгдэһэн лекцинүүд унша... хаяа болинхой.

Загастайн лекторнуудэй нэгэ... лэй гэшүүд КПСС-эй XXI съезд... шиидхэбэри, материалнуудаар ле... ци, элидхэлнүүдые уншажа б... хай.

Сталинай нэрэмжэтэ колхо... үүлтэртэ малай фермын улаан ... лан соо апрелиин нэгэ үдэшэ бү... һаалишадынь сугларһан байба. З... нэр СССР-эй арадай ажахые ... жөөхэ долоон жэлэй түсэбэй ул... хоорондын удхашанар тухай ну... Сахаровскиин лекци шагнахаяа е... һэн байгаа.

— Манай фермэдэ лекци, эл... хэлнүүд хирэ хирэ болоод лэ унш... дажа байдаг. Илангаяа XXI съ... дын материалнуудаар олон ле... уншагдана,— гэжэ фермын һаа... шад хөөрэлдэнэ.

Эндэхи лекторнууд лекци унша... даа колхозой, предприятинүүд... шиидхэхэ зорилгонууд тухай хэл... сэдэг юм. Жэшээнь, Сталинай н... рэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын о... логшо нүхэр Н. Г. Вяткин ар... лиингээ долоон жэлэй түсэб ту... лекци зохёогоод, отара, гүүртэн... дээр ябажа уншаһан байна. Тэр... нииень колхознигууд ехээр һонир... жо шагнаа, түсэбэй зарим тоон... дые дээшэлүүлхэ һанаашалган... дые оруулаа. Иимэрхүү лекцин... дые олоор уншабал, ажалша... ехээр һонирхуулха, хүн зоние л... иидэ олоор ерүүлдэг болохо бай... бди.

Гэхэ зуура эндэхи лекторну... хүдэлмэридэ дутуу дундан... үшөөл бии байһаар. Юуб гэх... эдэнэр колхозой холын отара, гү... тэнүүдтэ лекци үсөөнөөр унш... Энээндэ ганса лекторнууд зэм... бэшэ, мүн колхозой правлени, п... тийна эхин организаци харюус... ёһотой. Яахадааб гэхэдэ, лектор... дэй холуур ябаха гэхэдэнь ма... на, мори байдаггүй. Энээниие ко... хозой хүтэлбэрилэгшэд хара... абаха ёһотой.

Б. Ширеторо...

БҮГЭДЭ АРАДАЙ МҮРЫСӨӨН—КОММУНИЗМ БАЙГУУЛХА ГОЛ ШУХАЛА АРГА ЗЭБСЭГ МҮН

...циалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхые уряалжа, Советскэ Союзай бүхы хүдэлмэришэд болон ажалша таряашадта ВКП(б)-гэй XVI конференциин хандаһанһаа хойшо 30 жэл гүйсэбэ

☆ ☆

...мжалтымнай эшэ үндэһэн

...сөөн... Энэ үгэ ямар һайн, ...гүн гүнзэгы удхашанартай! Капиталистическэ оронууд... бэеэ доро даража, мэхэлхэ, ...ын түлөө атаа мэеэ буляалдажа байхадань, харин со...ическэ оронууд дотор зол ...та байдалай түлөө, олон тү...ша түһын тулада ажалшад ...аясхалантайгаар, урма зо...оор мүрысэн ажалладаг.

...нэ арадай һайн һайхан сэ..., үргэн ниитын мүрысөөнэй ...э хүсэтэй, даамай дэлисэтэй ...е манай заводой жэшээ ...шье харуулжа болохоор. ...ажалшадай дунда үргэ...элгэрһэн социалистическэ ...нэй ашаар гүрэнэйнгөө тү...абаһан уялгаяа нэрэтэй со...ор дүүргэжэ, республикын ...дприятинуудай дунда түрүү ябадаг байнабди. Манай ...хид мүнөө жэлдэшье Майн ...дарта һайндэрые шэнэ шэ...алта, илалтануудаар угта...охын шэл гаргаха 4 һарын апрелиин 25-да дүүргэгдээ. ...рэй хүндэлэлдэ 90 мянган ...эн метр шэл гаргаха уял...үргэхын түлөө эдэ үдэр...шангаар тэмсэжэ байгдана. Тэрэ уялгамнай хахадлаха ..., һарын дүүрэтэр 105 мян...бэлжэн метртэ хүргэгдэхөөр ...гдана.

...он жэлэй түсэбые болзор...рид дүүргэхэ гэһэн ехэ мү... бүхы орон доторнай дэлгэ...най заводойхид жэлэй дүү...100 мянган дүрбэлжэн метр...а бэшэ шэл түсэбһөө гадуур ... уялгаяа 150 мянган дүр... метртэ хүргэхэ шэнэ уялга ...

...эй дунда мүрысөөнэй ...ые хүлеэгээд, энэ хэрэ...ндэнь орхихо бэшэ, харин ...е үүсхэхэ, дэмжэхэ, эмхид...лан ударидаха шухала. Ма...одой партийна бюро хүдэл...эй комитедтэй, заводой ди... хамта арга боломжонуу...оложо үзөөд, абаха уялга... уридшалан тодорхойлдог, ...ы талаһаань зүбшэн хэлсэ...хса заводой бэшэ, мүн цех ... уялгые уридшалан хэлсэ...һабди. Тиигэһэнэйнгээ һүү... заводой цехүүдтэ үргэн ...зарлажа, бүхы хүдэлмэри...гөө үзэмжэдэ табидаг, һа...дурадхалыень мэдэжэ аба...шалтайбди.

...бүриин ажалые һайн мэдэ...элмэришэн, бригада, халаан ...ойлгосотой тодо, юунэй тү...сэжэ, хэды шэнээн амжалта ...а болохо аргатай байһыень ...хэнэй ойлгохоор тодорхой ...дые абхуулхада, социали... мүрысөөн ашаа үрэ ехэтэй. Жэшээлхэдэ, манай шэл татадаг бригадынхид ха...хэндөө 100 дүрбэлжэн метр ...эбһөө гадуур татаха, 1-дэхи, ...сортын шэл гаргаха түсэбөө ...бүридэ 5 процентээр үлүүл...эн тодорхой уялга абанхай. ... шэл зүһэгшэд халаан бү...даабариһаа гадуур 150—200 ...эн метр шэл зүһэхэ, хайр...е хадажа, шэл багсалагшад халаан бүхэндөө даабариһаа гадуур 15 хайрсаг хадажа, шэл багсалха уялга абаһан байна.

Иигэжэ хүн бүхэн, бригада, халаан бүхэн үдэр үдэрэйнгөө зорилго мэдээд, тэрэнээ дүүргэхын түлөө оролдосотойгоор ажаллажа байхадаа, түсэбөө ходо үлүүлжэ, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлдэг.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые саг соонь согсолон гаргажа, үргэнөөр тунхаглажа, ямар хүнэй, бригадын, халаанай түрүүлжэ, хэнэй гээгдэжэ ябаһаниие хүдэлмэришэдтөө бултандань дуулгажа байха гээшэ тон шухала удхашанартай. Манай заводой цехүүдэй хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүридөө заатагүй гаргагдажа байдаг. Мүрысөөнэй дүнгүүд түрүүн цехүүдтэ зүбшэн хэлсэгдээд, һүүлээрнь заводой комитедэй, эдэбхитэдэй үргэн пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг, амжалта, дутагдалнууд тухай һайса хөөрэлдэдэг байнабди. Мүн ямар хүнүүдые, бригада, халаануудые Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ, дамжуулгын вымпел барюулха тухай асуудал цехүүдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Харин түрүүлжэ гараһан ямар цехтэ дамжуулгын Улаан туг барюулха, ямарнуудые Хүндэлэлэй самбарта бэшэхэ тухай заводой комитедэй пленум дээрэ шиидхэдэгбди.

Ажалайнь хэды һайнаар ябажа байгаашье һаань, предприятида дутуу дунданууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд үгы, бэрхэшээлнүүд тохёолдохогүй, элдэб таһалдал болохогүй гэхын аргагүй. Тиимэһээ партийна, профсоюзай суглаанууд дээрэ ажал хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые зоримгойгоор элирүүлжэ, тэдэниие зайсуулха хэмжээ хараалха, хүдэлмэришэн, бригада, цех бүхэнэй абаһан уялгаяа дүүргэхэ арга боломжо хангаха гэжэ оролдогдодог байна.

Эмхидхэлэй хүдэлмэриин хажуугаар ойлгууламжын хүдэлмэридэ партийна организаци онсо анхарал хандуулдаг.

Ажалай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, бэе бэедээ туһалалсажа байха гээшэ социалистическэ мүрысөөнэй нэгэ онсо илгаань болоно. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүл багта, энэ жэлэй эхэр завод соогоо түрүүлжэ ябаһан машинно-ванна цехын бригадир нүхэр Подойницынтэй дүрбэдэхи халаанайхидай хүдэлмэриин дүршэлые дэлгэрүүлжэ захалаа һэмди. Уданшьегүй тэдэнэй жэшээгээр мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрээд, һүүлэй үедэ инженер Эповэй хүтэлбэрилдэг халаанай бригадынхид түрүүлжэ гараба.

Саг соонь үүсхэжэ, шадамараар эмхидхэжэ, хүн бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулаад байгаа һаа, социалистическэ мүрысөөнэй хүсэн тон ехэ. Манай заводто коммунистнууд, эдэбхитэй түрүү хүдэлмэришэд бусадта эрхим ажалаараа жэшээ харуулжа, социалистическэ мүрысөө үүсхэн дэлгэрүүлжэ байдаг заншалтай.

С. Соловьев,
Улан-Удын шэлэй заводой партийна бюрогой секретарь.

БурАССР-эй 25 жэлэй нэрэмжэтэ сэмбын фабрикын ээрэлгын цехын коммунистическэ ажалай бригадынхид (бригадирынь Сергей Шитов) сүлөөтэй сагтаа хөөрэлдэжэ байна.
А. Мантаевай фото.

Ударник нэрээ суурхуулһаар

—1932 оной зун һэн. Республикымнай түрүүшын гигант—паровозо-вагонно заводэй барилга түлэг дундаа ябажа байгаа,—гээд Николай Кузьмич Мелихов хөөрэжэ эхилнэ. —Тиихэдэ социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхые шиидхэһэн ВКП(б)-гэй XVI конференциин түүхэтэ уряа орон доторнай үргэн далайсатайгаар дэлгэрһэн юм.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо олон жэл үнгэрөө. Манай орон дотор шэнэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлэй гол арга болоһон социалистическэ мүрысөөнэй эхилһээр гушан жэлэй ой мүнөөдэр гүйсэбэ. Энэ үе соо нүхэр Мелихов нилээд ехэ юумэ хэһэн байна.

Заводой баригдажа байха үедэ гол түлэб гурбан участок хүдэлдэг байгаа. Тэндэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадагша бүхэн үшөө ударник-рекордист гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэдэг байһан юм. Николай Кузьмич тиихэдэ залуу, шэраг ябаа. Халаан соо нормоёо найма дахин дүүргэжэ, бусадта шэн зоригто ажалай үльгэр жэшээ харуулдаг дээрэһээ, шулуушан Мелихов социалистическэ мүрысөөнэй ударник гэһэн нэрэдэ хүртөө һэн.

Түрүүшын табан жэлэй үедэ баригдажа эхилһэн энэ завод мүнөө Ленинэй ордендо хүртэнхэй. Хэдэ мянган хүдэлмэришэдэйнь хүсөөр бүтээгдэһэн, заһабарилагдаһан паровозууд, вагонууд ороной түмэр замуудта ашаглагдана.

Социалистическэ мүрысөөнэй анхан дэлгэрһээр гушан жэл үнгэрбэ. Энэмнай түүхэтэ богонихон болзоршье һаа, хүнэй наһанай хахадынь шахуу болошэдог. Теэд Николай Кузьмич үнөөхил барилгашан зандаа хүдэлмэрилһөөр. Үбсүүндэнь яларһан «Ажалай Улаан тугай» орден, «Түмэр замай транспортын социалистическэ мүрысөөнэй отличник» гэһэн гурбан значок ажалайнь амжалта, алдар солые гэршэлэн харуулна.

КПСС-эй XXI съезд коммунистическэ общество үргэн далайсатайгаар байгуулха зорилго совет хүнүүдэй урда табиба. Нүхэр Мелиховэй даадаг барилгашадай бригада долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ шэнэ хүсэтэйгөөр хабаадажа байнхай.

Энэ бригада 18 барилгашадһаа бүридэдэг. Кэмплексно байһан тулада бригадань олон янзын мэргэжэлтэдтэй. Тиимэһээ байрын гэр барихадаа бүхы хүдэлмэреэ өөһэдын хүсөөр бүтээдэг юм. Байгша оной түрүүшын квартал соо 613 дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые барижа ашаглалгада оруулаа.

Николай Кузьмич хүдэлмэриингөө баян дүй дүршэлдэ залуушуулые һургадаг. Бригадынь гэшүүд Василий Сидоров, Владимир Савочкин, Василий Ельцин гэгшэд эгээл бэрхэ шулуушад болоо. Социалистическэ мүрысөөнэй һайн һайхан шэнжэ шанарайнь нэгэниинь иимэл ха юм.

—Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын үе тухайда Николай Кузьмич манда хөөрэдэг,—гээд залуу хүдэлмэришэн Василий Савочкин хэлэнэ.—Тэрэ ехэ хүдэлөөнэй дүлэн соогуур манай бригадир заводойнгоо һуури табилсаһан байха. Коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлэй шэнэ үедэ, мүнөө бидэнэй бригадираар хүдэлнэ. Иихэдээ манай бригадир хоёрдохи ехэ хүдэлөөндэ хабаадалсажа байһан шэн зоригто ажалай ударник болоно гээшэ...

Нүхэр Мелиховэй бригадынхид үнэхөөрөө бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, һара бүриингөө даабариие холо үлүүлэн дүүргэдэг. Мүнөө тэдэнэр барижа байһан 8 квартиратай гэрээ болзорһоонь һара урид ашаглалгада оруулха гэжэ шиидэнхэй.

—Социалистическэ мүрысөөнэй үүсхэгдэһээр 30 жэл болоод байхада, коммунизм байгуулха шэнэ үеын мүрысөөн дэлгэрбэ. Манай бригадын гэшүүд долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа гаргахабди,—гэжэ тус бригадынхид мэдүүлнэ.

В. Каток.

☆ ☆

Түрүүшын мүрысөөндэ хабаадагша

Улан-Удын паровозно депогой машинист Врублевскиин хөөрөөнһөө

—1929 оной хабар минии ой ухаанһаа мүнөө хүрэтэр гарадаггүй. Яахадааб гэхэдэ, манай ороной арадай ажахые хүгжөөхэ түрүүшын табан жэлэй түсэб зохёогдожо, хүн бүхэнэй хэһэн габшагай ажал үндэрөөр сэгнэгдэдэг болоо һэн. Хоёрдохёор, бүхы орон доторнай социалистическэ мүрысөөнэй долгин эбхэржэ эхилээ бэлэй. Манай депогой хүдэлмэришэд энэ шухала хэрэгтэ хубитаяа оруулхын түлөө түрүүшын мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа ороһон байгаа. Би тиихэдэ пассажирска поездын машинистын туһалагшаар ажаллажа байгаа бэлэйб. Мүрысөөндэ ороһон манай бригада Чита, Хёлго станцинууд хүрэтэр поезднуудые жолоододог, графигаа уридшалан дүүргэхын түлөө оролдодог байгаа. Бишье поезд жолоодохо эрхэтэй боложо, ашаанай поезд ябуулха зол намда тудаһан юм.

Социалистическэ мүрысөөнэй эхилһэн хабар деподо комсомол-залуушуулай түрүүшын паровоз эмхидхэхэ үүсхэл гаргаа бэлэйбди. Тэрэ паровознай хүндэ ашаатай, эстафетнэ поезднуудые шэрэхэһээ гадна, графигаа уридшалан дүүргэхэ зорилготой байгаа. Ашаанай поездые түрүүшынхеэ ябуулжа, Мысовая станциһаа Петровско завод абаашаһан байгааб. Тиихэдээ графигһаа нэгэ часаар урид станци ерэжэ, урдаа табигдаһан түрүүшын зорилгые дүүргээ бэлэйб. Манай тэрэ үүсхэл хаа хаанагүй дэмжэгдэжэ, удаа тээнь комсомол-залуушуулай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн Зүүн Сибириин түмэр замшадай дунда дэлгэрһэн юм. Мүрысөөндэ эрхимлэжэ абаһан Улаан тугаа бүри өөдэнь үргэжэ, шэнэ амжалта түйлахаар зоригжоһон байгаабди. Хэдэхэн һарын үнгэрөөд байхада, түсэбнай 3534 километрээр, графигнай 7 часаар урид дүүргэгдэжэ, депогойхидой дунда дэлгэрһэн түрүүшын социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээд, пролетарска баяр баясхаланда —Хүндэлэлэй грамота, мүнгэн шанда хүртөө бэлэйбди...

...1934 ондо сэрэгэй албанһаа бусажа ерэн сасуугаа мүнөөхил поездоо һуужа, стахановтанай мүрысөөндэ дахинаа оролсоһон байнаб. Мүрысөөндэ ороһон түрүүшын үдэрһөө хойшо хүндэ ашаанай поезднуудые жолоодожо, 800—900 тоннын орондо 1200—1300 тонно хүрэтэр ашаа шэрэдэг байгааб. Хүндэ ашаа зөөлгөөр мүрысөө эмхидхэхые уряалхадамнай, хүршэ Читын машинистнууд дэмжээгүй һэн. Тиихэдэнь намайе поезднуудай начальнигаар томилоод, табан поездын түрүү болгожо эльгээһэн байгаа. Эндэ ерэхэдэмнай: «Яблонай дабаае иимэ ехэ ашаатайгаар хайшан гээд дабаха гээ юмта?» гэһэн асуудалтайгаар бидэниие угтаа һэн.

Манай машинистнууд 1300 тонно ашаатай поездые Яблонай дабаан өөдэ һаадгүй гаргажа, амжалтатайгаар гаталаа бэлэй. Нэгэтэ үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн үдэр манай поезднууд Яблонай дабаае 1300 тонно ашаатайгаар дабажа гараа һэн. Энээнэймнай түлөө Зам харилсаанай министерство бидэниие үнэтэ шанда, баяр баясхаланда хүртөөгөө һэн,—гэбэ.

Мүнөө Николай Касьянович Врублевский пассажирска поезд жолоодожо, һара, квартал бүриингөө даабари уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Хара хүхэ кителейнь энгэртэ яларан байдаг Ленинэй хоёр, Ажалай Улаан тугай нэгэ орден, хэдэн медаль нүхэр Врублевскиин шэн габьяата ажалые гэршэлнэ.

Николай Касьянович табияа шахажа ябабашье, ходо эдэбхи үүсхэл гаргадаг, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, һайн һайхан сэдьхэлтэй хүн юм. Энэ үбэл коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргын түлөө мүрысөөнэй эхилхэдэ нүхэр Врублевскиин паровозойхид булта энэ мүрысөөндэ оролсоо һэн. Мүнөө эдэнэр коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй, унаһан малгайгаа абангүй, эршэтэй габшагайгаар ажаллажа байдаг.

Б. Цыремпилов.

Кударын түрүү колхоздо

Һүүлэй табан жэлэй хугасаа соо Ждановай нэрэмжэтэ колхозой ниитын ажахын нилээд хүгжэжэ, колхознигуудай ажабайдал улам һайжараа. «Усть Дунгуй» гэжэ колхозой һуурин танигдахаар бэшэ болоо.

Гэбэшье алтайнхид түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, элирүүлэгдээгүй арга боломжонуудаа хэрэглэн, ниитынгээ баялигые арьбадхаха, таряанай, сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ, малай ашаг шэмэ саашадань ехэдхэхэ уялга абаа юм. Тэрэнээ бэелүүлхын түлөө үсэд нэтэрүүгээр ажаллана.

Колхоз шэнэ жэлһээ хойшо сэхэ мүнгэн түлөөһэндэ ороһон байна. Энээнэй ашаар хүдэлмэриин шанар нилээд дээшэлээ. Колхознигууд ажалдаа харюусалгатай, оролдосотойгоор хандадаг болоо.

Колхозник бүхэн хэды шэнээн ажал хэнэб, тэрэнэйнгээ зэргээр түлөөһэ абана. Жэшээнь, һаалишан Д. Эрдынеева гурбан һара соо 2100 түхэриг олоо. Ондоогоор хэлэхэдэ, һарадаа тэрэ 700 түхэригэй олзо олоһон болоно. Тиихэдэ бэшэ һаалишад дунда зэргээр һарадаа 500—600, хонишод—500—560 түхэриг хүрэтэр абана. Механизаторнууд бүришье ехые абадаг байна. Иигэжэ бүхыдөө колхознигуудта 95—110 мянган түхэриг һарадаа үгтэнэ.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлдэ колхоз 3000 центнер мяха, 6500 центнер һү, 240 центнер ноохо абаха уялгатай.

—Мяха абаха уялгаяа дүүргэхын тула түхэреэн жэл соо шахажа, бэлшээжэ таргалуулха малай гүүртэ эмхидхэгдээ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Д. Банзаров хөөрэнэ.

Шахагдаһан үхэрнүүдынь хамта 216 центнер 62 килограмм гэхэ гү, али толгой бүхэниинь 433 килограмм болгогдожо түшаагдаа. 31 толгойнь тарган, тарганшаг гэһэн сэгнэлтэтэйгээр абтаа. Тиигэжэ колхоз 212 мянган түхэригэй олзо доход оруулаа юм. Хоёрдохи гүүртэдэнь 30 толгой сар табигдаа һэн. Эндэ Гармаев Цыренжапова хоёр харууһалжа, сүүдхэдээ сар бүхэнэй шэгнүүрые 700 граммаар нэмээгээ.

Мүнөө Ждановай нэрэмжэтэ колхоз 35 толгой сар шахан таргалуулжа байнхай. Эдэниие нүхэр Д. Данжуров харууһална. Июниин 1 болотор толгой бүриинь шэгнүүрые сүүдхэдээ 750 граммаар нэмээхэ юм.

Тэрэшэлэн колхозой хонишод сабшалангайнгаа газар һайнаар үтэгжүүлхэ, уһалха, тэрээн дээрэһээ элбэг баян ургаса абаха үүсхэл гаргаа. Хонишод үбэлжэдэг буусаяа хубаажа абаад, тэндээ шэбхэ гаргажа, уһалжа байна. Нүхэр Цыбеновэй, Ранжуровай даадаг отарынхид бууса шадараа ехэ шэбхэ зөөжэ тараагаад, үшөө тэрэнээ үргэлжэлүүлһээр. Эрхим луговод Л. Ранжуров хонишодто туһална. Отарын хонишод энэ жэлдэ 40 га сабшалангай га бүриһөө 25 центнер, 10 га газарай га бүриһөө 40 центнер үбһэ абаад, хонидоо бардам хүрэхэ тэжээлээр хангаха уялгатай.

Алтайнхид үбһэ тэжээл ехээр, иланғаяа кукуруза һайнаар ургуулжа, шэмэтэ силос элбэгээр дарахаар хараална. Эндэхи кукурузашадай 2 звено гектар бүриһөө 300 центнер ногоон набша абахын зорилгоор газараа үтэгжүүлнэ. Колхозой механик нүхэр Галданов, трактористнар нүхэд Бадмаев, Тулбуреев гэгшэд «ДТ-54» тракторта шэбхэ гаргаха бульдозер зохёожо хээ. Тиихэдэ хоёр фермэ дээрэнь 2 эстакада тодхогдонхой.

Иигэжэ Кударын Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд социалистическэ мүрысөөнэй хүсые гүйсэд хэрэглэн, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шэнэ хүсэтэйгөөр ажаллана.

А. Бадмаев.

...рысөөнэй тугые ...өө дээрэ үргэе

...ороной ажалшадай түрүү... табан жэлэй түсэб дүүргэ... үедэ, гушаад ондо манай ... сомоной Загастай нютаг... ...ан Загастай» гэжэ колхоз ...оо һэн. Тиихэдэ колхоздоо ...аар хүдэлдэг байгааб.

...үеэр социалистическэ мүры... хаанагүй үргэнөөр дэл...лэй. Манай артелиин һаа... малшад мүрысөөндэ орол... габшагайшалан урилдажа, ... һэн. Иигэжэ түрүү ...лһэнэйнгээ түлөө Бурядай ... түрүү хүнүүдтэй хамта ... хото ошолдоо бэлэйб. Һай...жаллаһанай түлөө Ажалай ...тугай орденоор шагнагдажа, ...дэ хайрада хүртөө һэм. ...ээ хойшо колхозойнгоо бая...рьбадхалсан, оролдолго хэ...ргажа ябадагби.

... Загастай нютагта һубай ... хаража, нэгэшье гарзагүй...шо оруулжа байнаб.

... орон дотор социалистиче...үсөөнэй дэлгэрһэн 30 жэлэй ...ие тэмдэглэжэ байхадаа, ...изм байгуулхын түлөө мү... тугые үшөө дээрэ үргэжэ ...гэжэ залуу нүхэдтөө хандаха ...

Д. Осорова,
Хэжэнгын аймагай ...изм» колхозой хонишэн.

Ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулдаг агууехэ хүсэн

Гушан жэлэй саада тээ, 1929 оной апрелиин 29-дэ, ВКП(б)-гэй XVI конференци хадаа социализм байгуулха агууехэ түсэб—СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ нэгэдэхи табан жэлэй түсэб батлаһан юм. Энэ түсэб соо манай промышленность болон хүдөө ажахые шэнэ техникээр зэбсэгжүүлхэ зорилго табигдаһан байгаа. Мүн социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхыень Советскэ Союзай бүхы хүдэлмэришэд, ажалша таряашадые уряалһан хандалга конференци дээрэ абтаһан байна.

Партиин уряае манай ороной ажалшад халуунаар дэмжэжэ, гүрэн доторнай социалистическэ мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрээ һэн. Энэ мүрысөөн Совет гүрэнэй хүгжэлтын хүсэн болоһон, социалистическэ байгуулалтада, манай орон дотор социализмын эсэслэн илаха хэрэгтэ угаа ехэ үүргэ дүүргэһэн юм.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр урмашан, орон доторхи ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй улам бадаржа байһан оршон байдалда социалистическэ мүрысөөнэй 30 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байнабди. Манай ороной шэнэ шатада—үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха шатада ороһые партиин XXI съезд тодорхойлоо.

Социалистическэ мүрысөөн хадаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриие улам һайжаруулха арга нүхэсэл болоно. Арад зоной эдэбхи хэшээлые улам хүгжөөдэг хүсэн бологшо мүрысөөн имагтал социалистическэ байгуулалтын үедэ дэлгэрһэн байна. Энэмнай имагтал социалистическэ орондо бии болодог шэнэ арга мүн.

Шэнэ социалистическэ үйлэдбэриин байгуулагдахатай хамта, манай орондо ажал хүдэлмэриин удхашанар үндэһөөрөө хубилаа. Социалистическэ мүрысөөн арад ниитын дундаһаа дэлгэрэн гараһан байна. Социалистическэ обществын хүдэлмэрилэгшэд бэе бэедээ хамһалсан туһалалсажа ажаллаха, гээгдэжэ ябаашадые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулха, тиигэжэ бүгэдэ ниитын хүгжэлтэ түйлаха гэһэн һайн һайхан зорилготой юм.

Манай орондо Октябриин революциин илаһанай һүүлээр дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын социалистическэ гүрэн байгуулжа байхадаа В. И. Ленин ажалшадай дунда мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай зааһан юм. «Социалистическэ гүрэнэй засагаа гартаа абаад байхада, мүрысөө эмхидхэхэ гээшэ манай зорилго мүн»,—гэжэ 1917 оной декабрь һарада В. И. Ленин бэшээ бэлэй.

Олониитын үүсхэл эдэбхи бадаруулһанай ашаар бии болоһон шэнэ юумэн бүхэниие В. И. Ленин хёрхо наринаар хаража, ехээр сэгнэдэг һэн. 1919 ондо түрүү хүдэлмэришэдэй үүсхэлээр эмхидхэгдэһэн коммунистическэ субботнигуудые В. И. Ленин «агууехэ үүсхэл» гэжэ нэрлэһэн байгаа. Коммунизмын шэнжэ харуулһан энэ агууехэ үүсхэл ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ олониитын хүдэлөөн боложо дэлгэрхэ юм гээд В. И. Ленин уридшалан хэлэһэн юм.

Багша Ленинэй энэ захяае бэелүүлэн, Коммунистическэ партимнай ажалшадай эдэбхи үүсхэлые хүгжөөн бадаруулжа, социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлдэг түүхэтэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай урда тээхи табан жэлнүүдэй үедэ Донбассай шахтёр Стахановай үүсхэлээр стахановтанай хүдэлөөн орон дотор дэлгэрээ һэн. Энэмнай социалистическэ мүрысөөнэй улам хүгжэһые, шэнэ түхэлтэй болоһые харуулаа. Дайнай үедэ «бүхы юумэсэ фронтдо, бүхы юумэсэ дайсаниие илахын тулада» гэһэн уряатайгаар социалистическэ мүрысөөн үшөө үргэдэн дэлгэрһэн байха. Тэрэ үедэ фронтын, комсомолшууд-залуушуулай бригаданууд хоёр зуутанай хүдэлөөн, мэргэжэл мэргэжэлээрээ мүрысэхэ гэхэ мэтэ шэнэ түхэлтэй мүрысөөн дэлгэрһэн юм. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ табан жэлэй түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөн бүгэдэ арадай хүдэлөөн болон дэлгэрээ бэлэй.

КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн промышленна предприяти, барилга, колхоз, совхозуудта мүнөө шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байнхай. Хамтын хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулха зорилготойгоор мүнөө коллектив бүхэн хэхэ юумэеэ тодорхойлно.

Комсомолшууд, залуушуулай үүсхэлээр партиин XXI съездын урда тээ коммунистическэ ажалай коллективэй нэрэ зэргэ олохын түлөө гайхамшагта хүдэлөөн дэлгэрээ һэн. Энэнь В. И. Ленинэй үндэрөөр сэгнэһэн коммунистическэ субботнигой түхэл маягтай хүдэлөөн болоно.

Манай орон дотор дэлгэрһэн 30 жэлэй үедэ анхан үүсхэгдэһэн социалистическэ мүрысөөн мүнөө арадай демократиин бүхы оронуудта үргэнөөр дэлгэржэ байна.

Ц. Дондуков.

ДАЛАЙН ХЭРЭГ ШУДАЛАГШАДАЙ КЛУБТА

Далайда тамарха мэргэжэл шудалагшадай Улан-Удын клубта, мүн спортивна командануудта эмхидхэгдэһэн курсануудые олон хүн дүүргэжэ гараба. Эдэнэр өөһэдтөө дуратай мэргэжэл шудалжа гараһан байна.

Шофёр И. Мокров, фельдшер А. Катоманов гэгшэд шлюпка жолоодохо мэргэжэлтэй болоо. Шэрдэгшэ А. Поваляева, модошо дархан Г. Шепельков гэгшэд 3-дахи разрядай һэлюуршэд болоһон байна. Модошо дархан А. Стребков, штукатур Н. Егорова судна жолоодохо эрхэтэй болонхой

Ерэхэ зундаа манай клубта бүри ехэ ажал хэгдэхээр хараалагдана. Мотортой онгосонуудаар, мүн бэеэрээ тамарха мэргэжэл шудалха секци эмхидхэгдэнхэй. Суднануудые шудалха, һэлюурдэжэ һураха гэхэ мэтэ секцинүүд хүдэлнэ. Эндэ хэдэ хэдэн кружогууд бии боложо байна. Жолоодогшодой, мотористнуудай, һэлюуршэдэй, радио-телефонистнуудай, мүн бусад мэргэжэл шудалагшадай кружогуудта мүнөө олон хүн һуралсана.

Клубай гэшүүд зунай мүрысөөндэ бэлэдхэжэ байна. Эдэнэр зундаа теплоходоор, шлюпка, онгосонуудаар ябаха юм.

И. Черкашин,
Улан-Удын клубай түрүүлэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инструктор И. Иванов шлюпкын түхеэрэлгэ тухай хөөрэлдөө үнгэргэжэ байна.

В. Муллерай фото.

Коммунистическэ ёһоор ажаллана, ажаһууна

...Моторно цех. Энэ цехын уужам, һаруул зал соогуур «ЯАЗ», «МАЗ» маркын машинанууд, «ДТ» маркын тракторнууд жэрылдэн харагдана. Цехын баруун урда буланда хойшо, урагшаа гонзойһон стол мэтэ верстагуудай дэргэдэ олон хүн ажаллана. Машина, тракторнуудай мотор заһабарилдаг эдэ хүдэлмэришэдэй зоригтойшуулынь оронойнгоо залуушуулай уряае дэмжэжэ, коммунистическэ мүрысөөндэ оролсоһон байгаа.

Эндэ ажаллажа байдаг Юрий Филипповэй бригадынхид гансашье «Механлит» заводтоо бэшэ, харин республика соогоо суутай болонхой. Эдэнтэй зэргэлэн ажалладаг Шестаковой бригадынхид мүн лэ коммунистическэ мүрысөөндэ оролсожо, хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Эдэнэрэй оролдосотой бэрхэ ажалые онсолон тэмдэглэмээр.

Бригадын гэшүүд мүрысөөндэ оролсоходоо тон ехэ уялгануудые абаһан юм.

Ажалайнгаа бүтээсые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, автомашинануудай мотор шанар һайнтайгаар заһабарилха, хүдэлдэг газараа сэбэр байлгаха гэхэ мэтэ зорилго урдаа табяад, һайнаар дүүргэжэ байнхай.

Коммунистическэ мүрысөөндэ ороһон эдэ залуушуул эршэмтэй һайнаар ажаллахаһаа гадна, болбосон һайнаар амарха гэжэ оролдоно. Эдэнэр сүлөөтэй сагтаа уран һайханай бүлгэмдэ, спортын мүрысөөнүүдтэ хабаадалсадаг болонхой.

Коммунистическэ ёһоор ажаллаха, ажаһууха, хуушанай хог үлэгдэлтэй эрид шууд тэмсэхэ гэжэ тэдэнэр шиидэнхэй. Бригадынхид ниитын гурим эбдэгшэдтэй: архи ууха, элдэб таагүй ааша гаргагшадтай, хулиганнуудтай шангаар тэмсэнэ.

Манай орон дотор социалистическэ мүрысөөнэй дэлгэрһээр 30 жэлэй ойе, ажалшадай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын һайндэр — Майн 1-ниие хүндэтэйгөөр угтажа байна. Бригадын гэшүүд мүнөө бүри ехэ бүтээсэтэйгээр ажаллана.

В. Николаев.

Һурагшад үйлэдбэритэй танилсана

Һурагшадта ажалай дүршэл элгохын тула һүүлэй үедэ ехэхэн юумэн хэгдэжэ байнхай. Манай һургуулинхид үйлэдбэритэй холбоо барисаагаа улам бэхижүүлхэ зорилгоор хэдэ хэдэн һонирхолтой уулзалгануудые хээ. 9-дэхи классайхид хамтынгаа суглаанда Юрий Филипповэй («Механлит») хүтэлбэрилдэг коммунистическэ ажалай бригадын слесарьнүүдые һаяхан уриһан байна. Энэ уулзалга тон һонирхолтойгоор, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрөө. Энээндэ харюу болгон, түрүү хүдэлмэришэд һурагшадые заводто уриба. Һурагшад заводой цехүүд соогуур ябажа, ажалтайнь танилсаа, олон юумэ ойлгожо абаа.

5-дахи «А» классайхид судна заһабарилгын заводой Анатолий Шигаевай бригадын слесарьнүүдтэй нүхэсэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа.

И. Марактаев, Улан-Удын 2-дохи һургуулиин һурагша.

Шэнэ аппарат зохёогдобо

Павел Михайлович Крюков Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артельдэ арбаад жэлдэ слесареэр хүдэлнэ. «Манай Павел Михайлович ёһотойл уран гартай уралан нарижуулагша даа» гэжэ нүхэдынь дэмы хэлсэдэггүй.

Уралан нарижуулагша олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлһэн, хэдэн мянганай арьбалалта хэһэн, ажалай бүтээсые горьтойгоор дээшэлүүлһэн байха. Мүнөө нүхэр Крюков Майн 1-нэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсажа, халаан соогоо хоёр нормо дүүргэнэ. Гүсын хоолой һуулгаха талаар тэрэнэй зохёоһон дурадхал үйлэдбэридэ һаяхан нэбтэрүүлэгдэбэ.

— Манай 1-нэй һайндэртэ би энээниие бэлэглэнэб,—гэжэ нүхэр Крюков хөөрэнэ.

Зураг дээрэ: П. М. Крюков (зүүн гарһаа) зохёоһон аппарадаа хаража байна.

Л. Хайдуровай фото, текст.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Германиин Федеративна Республика. Гамбургда ехэ демонстраци болоһон байна. Тэрээндэ хабаадаһан городой хэдэн зуун ажалшад Германитай эбэй договор баталха, Германиин конфедераци байгуулха эрилтэ табяа. **Зураг дээрэ:** демонстрацида хабаадагшадай плакадууд дээрэ иигэжэ бэшэгдэнхэй: «Эбэй договор тухай хэлсээ баталхын түлөө!», «Конфедераци байгуулха гээшэ Германиие нэгэдүүлхэ зам мүн!».

ТАСС-эй фотохронико.

Арадай түлөөлэгшэдэй бүхы Хитадай суглаанай сесси дээрэ

ПЕКИН, апрелиин 28. (ТАСС). Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшээр депутат Лю Шао-ци, Хитадай Арадай Республикын түрүүлэгшын орлогшонороор—депутадууд Сун Цин-лин, Дун Би-у гэгшэд һунгагдаба гэжэ һунгалтын болоһоной һүүлээр соносхогдоо.

КНР-эй гүрэнэй Соведэй премьерээр депутат Чжоу Энь-лай гэгшые дэбжүүлхэ гэжэ КНР-эй түрүүлэгшэ Лю Шао-ци дурадхаба.

КНР-эй Арадай Верховно Сүүдэй түрүүлэгшээр депутат Се Цзюэ-цзай гэгшые, КНР-эй Арадай Верховно Прокуратурын генеральна прокуророор депутат Чжан Дин-Чэн гэгшые дэбжүүлхэ гэжэ дурадхагдаа.

Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй, Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн

ВАРШАВА, апрелиин 27. (ТАСС). Варшавска договорто хабаададаг гүрэнүүдэй, Хитадай Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн 1959 оной апрелиин 27-до Варшавада Министрнүүдэй Соведэй байшанда нээгдэбэ гэжэ мүнөөдэр тусхай коммюнике толилогдоо.

Зүблөөндэ иимэ гүрэнүүд хабаадалсана:

Албаниин Арадай Республикаһаа — Гадаадын хэрэгүүдэй министр Б. Штюла; Болгариин Арадай Республикаһаа—Гадаадын хэрэгүүдэй министр К. Луканов; Венгриин Арадай Республикаһаа—Гадаадын хэрэгүүдэй министрын нэгэдэхи орлогшо Я. Петер; Германиин Демократическа Республикаһаа— Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо, Гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Больц; Хитадай Арадай Республикаһаа — Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Чжан Вэнь-тянь; Польшын Арадай Республикаһаа — Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Рапацкий; Румыниин Арадай Республикаһаа—Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Бунэчиу; Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзһаа—Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Громыко; Чехословакиин Республикаһаа — Гадаадын хэрэгүүдэй министр В. Давид ерэлсээ.

Германи тухай, тэрэ тоодо Германитай эбэй договор баталха тухай, Баруун Берлиндэ эзэмдэлгын гуримые болюулха тухай асуудалнуудаар Женевэдэ болохоёо байгаа зүблөөнүүдтэ табигдаха асуудалнууд эндэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Женевэдэ боложо байһан гурбан гүрэнэй зүблөөн дээрэ

ЖЕНЕВА, апрелиин 27. (ТАСС). Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха тухай асуудалаар үнгэргэгдэжэ байһан гурбан гүрэнэй түлөөлэгшэдэй ээлжээтэ заседани мүнөөдэр болоо.

СССР-эй түлөөлэгшэ элшэн сайд С. К. Царапкин заседани дээрэ үгэ абажа, США-гэй президент Д. Эйзенхауэртэ, Англиин премьер-министр Г. Макмилланда СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой эльгээһэн бэшэгые уншажа үгөө. СССР-эй, США-гэй, Великобританиин газар дээрэ, мүн тэдэнэрэй мэдэлдэ байдаг газарнуудташье түрүүшээр хэлсэжэ тогтооһон хэдэ хэдэн шалгалта жэл бүри үнгэргэхэ тухай дурадхалые советскэ делегаци оруулһан байна.

Хиналта байгуулха договорто хабаадагшадай уялга абаһан тухай статьяе зүблөөнэй гэшүүд мүнөөдэр баталан абаа. Хиналтын системэдэ мүнгэ һомолхо тухай статьягай проектые США-гэй делегаци дурадхаа.

Сагаан Байшангай мэдүү...

ВАШИНГТОН, апрелиин ... (ТАСС). Президент Эйзенхау... гүрэнэй секретарь Гертерэй ха... далгатай зүблөөн мүнөөдэр Са... Байшанда болоо. Ядерна зэбс... 50 километр хүрэтэр үндэртэ ... шаха ябадалые болюулха ... асуудалаар апрелиин 13-да ... гэй президентын дэбжүүлһэ... радхалда СССР-эй Министр... Соведэй түрүүлэгшэ Н. С. Х... вей эльгээһэн харюу бэшэг ... зүблөөн дээрэ хэлсэгдэһэн ... Сагаан Байшандахи хэблэлэй ... далые эрхилдэг секретарь Х... зүблөөнэй һүүлээр Эйзенхау... Гертерэй үмэнэһөө мэдүүлэ... шаа. Тэрээнь соонь иигэжэ ... дэнэ: США-гэй президент ... секретарь хоёр Н. С. Хру... харюу абажа «урмаа хуха... байна.

Юуб гэхэдэ, президент Эйз... эрэй дурадхалые зүбшөөгөө... һаа, дэлхэйн хүн зониие мэхэ... һэн удхатай, яахадааб гэхэдэ... на зэбсэг газар дороошье, ехэ ... тэшье туршагдаха байна гэжэ ... щевой харюу соо хэлэгдэһэ... гаа.

«Ядерна зэбсэг туршалгые ... дэнь болюулхые США-гэй ... тельство хүсэнэ» гэһэншүү ба... жа Сагаан Байшангай мэ... дотор хэлэгдэнхэй. Энэ ш... асуудалаар мүнөө болотор ... нэй баталагдаагүй байһан ... США-гэй правительство онд... рэнүүдтэ тохохо һэдэлгэ хэ...

Франциин сенадта бол... һунгалтын дүн

ПАРИЖ, апрелиин 27. (ТА... корр.). Дотоодын хэрэгүүдэй ... нистерствын мэдээсэһэнэй ... сенадта болоһон һунгалтын ... шэнэ сенадай һууринууд иигэ... баарилагдаа: Коммунистическ... ти—14 (урдань 16 байгаа); ... тала баримталдаг элдэб бүл... нүүд—1 (урдань түлөөлэ... байгаа); социалистическэ па... 48 (урдань 53 байгаа); ра... нуудай парти—51 (урдань ... гаа); ЮНР-эй парти («Ш... публикые хамгаалха союз... (урдань 29 байгаа); М... клерикальна парти—«Арадай ... публикын хүдэлөөн»—29 (... 21 байгаа); «Эрхэ сүлөөтэ р... ликанецуудай» баруунай та... римталдаг парти—85 (80) ... эзэлээ.

Республикын шэнэ сенадт... руунай тала баримталдаг ... нууд болон бүлэглэлнүүд ... һуури эзэлнэ. Демократ... гуримда харша һунгалтын ... мын хүсэндөө байһанайнь ... гаанаар баруунай тала ... лагшад иимэ олон һуури эзэ...

В. Сы...

Хитадай доторой хэрэгтэ Аме... хархисуудай хорото мүхэ... хамааралсаһан тухайда Си... агентство иигэжэ бэшэ...

ПЕКИН, апрелиин 26. (... Вашингтонһоо мэдээсэһэнэй ... «Түбэдэй бригада» байгуул... гэһэн худал хуурмаг мэдэ... Америкын хархисууд т... байна. Тэдэнэр иимэ мэдээ... раахадаа Хитадай газар дэ... шодог Түбэд руу шурган ... тэндэ партизан дай эмхидх... сэлтэй бшуу.

Америкынхидэй нэрлэһэн «Түбэ... дэй бригада» Калифорнидо ... хэгдэжэ. Тэрэ бригадада ... 100 гаран хүн оролсоно ... гурбаниинь хоёр хубинь ... баадалсан хүнүүд.

Хэблэлэй мэдээсэлһэн ... бригадын зарим гэшүүд ... шэглэнхэй. Нэгэ заримани... газартаа ерээ. Түбэд ... дынь «партизан дайнай ... шудалха» һургуулида һу...

Дээрэ дурсагдаһан «бр... түлөөлэгшэ апрелиин 25-да ... дэ үгэ хэлэхэдээ иигэжэ ... «Бидэнэр Түбэд руу нэгэ ... гү, үгышье haa, бага... лон нэгэдэжэ ниусаар ошо... набди».

Пном-Пеньдэ баригд... байһан советскэ ... госпиталиин барилга ...

ПНОМ-ПЕНЬ, апрелиин ... (ТАСС). Пном-Пеньдэ сов... госпиталиин баригдажа ... оройдоо жэл шахуу саг ... Тэрэ госпиталиин томо ... шангуудынь баригдажа ... тэй болонхой. Совет ... асарагдаһан барилгын ... никэ, түхеэрэлгэ — авто... нууд, бульдозернууд, үргэл... нууд, элдэб станогууд ... рэ оролоо хэрэглэгдэнэ ... мэргэжэлтэд ажалдаа ... тагай барилгашадые ... рэгтэ туһална. Камбоджа ... хүн кран, бульдозер ... мэргэжэлдэ һурна.

Социалистическэ зөөри үригшэдтэй тэмсэхэ

Социалистическэ зөөри, социалистическэ ажахын системэ хадаа манай гүрэнэй, общественнэ байгуулалтын экономическа үндэһэ һууринь болоно. Энээниие совет арад баатарлигаар тэмсэжэ, шэн габьяата ажал хэрэгээрээ байгуулаа юм. Олониитын зөөриие хоролто үрилтэһээ хамгаалха, тэрээндэ гамтайгаар, эзэн ёһоор хандаха гээшэ совет хүн бүхэнэй нангин уялга мүн гэжэ СССР-эй Конституци соо заагдана. Манай гүрэнэй олонхи эрхэтэн энэ нангин уялгаяа һайнаар ойлгожо, наринаар сахидаг, хүндэлдэг болонхой.

Тиигэбэшье республикымнай зарим предприяти, барилга болон худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта, зарим колхоз болон сэвхозуудта социалистическэ зөөриие наринаар сахиха, элдэб эсын хулгайшадһаа хамгаалха хэрэг үшөөл һула байһан зандаа. Илангаяа худалдаа наймаанай, мүн барилгын эмхи зургаануудта гүрэнэй зөөри болон мүнгэ үригшэдтэй, хулгайлагшадтай эрид шанга тэмсэл хэгдэнэгүй.

1958 ондо Бурядай совнархозой УРС-ын системэдэ 1 миллион 200 мянган түхэригэй зөөри үригдэһэн, хулгайлагдаһан, дутаһан байна. Зэдын, Ципиканска продснабуудта, Шулуутайн, Темлюгэй, Хандагатайн, Курбын ОРС-нуудта баһал иимэ таагүй ябадал ушарна.

Республикын потребкооперациин системэдэ үнгэрһэн **жэл** үри шэрэ гаргаха, хулууха ябадал үсөөрөөгүй, харин олошоржо, 2 миллион түхэриг мүнгэн үригдэһэн байна. Мухаршэбэрэй, Яруунын, Кяхтын аймагай потребсоюзуудай системэдэ олониитын зөөри үбэршэлхэ баримтанууд бүри олошороо.

Худалдаа наймаанай предприятиин, аймпотребсоюз болон сельпонуудай хүтэлбэрилэгшэд складуудые дааха болон наймаа хэхэ ажалда хүнүүдые абахадаа хайша хэрэгээр хандана. Энэ ажалда зарим ушарта урдань гүрэнэй зөөри нэгэнтэ бэшэ үбэршэлһэнэйнгөө түлөө сүүдлэгдэһэн хүнүүд абтадаг байха юм. Гадна худалдаа наймаанда хүдэлдэг хүдэлмэрилэгшэдтэй хүмүүжүүлгын ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Эгээл энээнһээ боложо, эд зөөри дутааха, үрихэ, хулгайлха ушар үзэгдэнэ.

Жэшээлхэдэ, урдань Заиграйн аймагай Хүрьбын сельподо ажаллахадаа, гүрэнэй зөөри үбэршэлһэнэйнгөө түлөө 1954 ондо сүүдтэ ороһон Спиридонов гэгшэ нёдондо Кодунска ОРС-ын складые даагшаар абтаа юм. Хүдэлмэридэ ороһоор тэрэ 3 һарын турша соо 30 мянган түхэригэй эд зөөри үрижэрхёо.

Кооперативна зөөриие хулгайлжа эдиһэн, үбэршэлһэнэйнгөө түлөө сүүдлүүлһэн Непомнящий гэгшэ Курбын ОРС-до столовын буфетчигээр хүдэлжэ, богонихон хугасаа дотор гүрэнэй мүнгые дахин үбэршэлжэ эхилһэниинь элирүүлэгдээ. ОРС-ын дирекци тэрэ хүниие хүдэлмэриһөөнь гаргажа, харюусалгада хабаадуулхын орондо, харин далдалха гэжэ Бага Курбын модо бэлэдхэлэй участогай столоводо хүдэлхөөр оруулһан байна. Тэндэ уданшьегүй 6960 түхэригэй үри шэрэ гаргажа, мүнөө хоёрдохёо сүүдтэ ороо.

Иимэ хорото сэдьхэлтэй хүнүүд лэ советскэ худалдаа наймаанай дүрим зорюута эбдэдэг, зөөри үбэршэлдэг, арад зониие мэхэлдэг, хуурадаг байһаниинь мэдээжэ. Энээнһээ гадна шалгалта хиналтын саг соогоо хэгдэдэггүй дээрэһээ худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта хүдэлдэг зарим хүнүүдэй алдуу эндүү гаргаха баримтанууд бии байһаар.

Зэдын аймагай Үшөөтэйн сельпогой түрүүлэгшэ Цыренов, ахалагша бухгалтер Балданов, магазиниие даагша Цыдыпова гэгшэд 1954 онһоо эхилэн гүрэнэй эд зөөри болон мүнгэ үбэршэлжэ байгаа. Хамтадаа архидахын, хэдэн олон мэхэ гохын аргаар тэдэнэр сельподо 100 мянган түхэригэй гарза хээ. Эдэнэрые үни удаан саг соо аймпотребсоюзайхид, мүн милициин таһагайхид элирүүлжэ шаданагүй байшоо.

Иимэрхүү жэшээнүүдые олоор харуулжа боломоор. Теэд дээрэ дурсагдаһан эдэ баримтануудшье худалдаа наймаанай олон эмхи зургаануудта кадрнуудые шэлэжэ абаха, тэдээниие хүмүүжүүлхэ хүдэлмэриин тон һула байһаниие элитээр харуулна. Гүрэнэй зөөри үрихэ, үбэршэлхэ, үри шэрэ гаргаха ябадал олонхи ушарта энээн дээрэһээ гарадаг байха юм.

Мүн зарим совхоз, колхозуудаар иимэ харша ябадал гарадаг байна.

Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхоздо 1957 ондо 130 мянган түхэригэй зөөри үригдэһэн, хулуугдаһан байгаа. Үнгэрэгшэ жэл тэрэнь 160 мянгада хүрөө. Совхозой фермын бухгалтер Кравцова нёдондо жэл худал хуурмаг саарһануудые зохёожо, 10250 түхэриг үбэршэлһэн юм. Совхозой фуражир Коршунов 29 мянган түхэригэй зөөри үрижэрхёо.

Хориин хониной совхозой малай тоо толгойн бүридхэл муугаар табигданхай. Шэнэ түлнүүд тэрэ дороо бүридхэлдэ абтадаггүй, үхэһэн малнууд тоололгоһоо гаргагдадаггүй юм. Энэ хадаа малые агсаха һэлгэхэ, хулууха, худалдаха нүхэ һүбэ гаргажа үгэнэ. Жэшээлбэл, тохир хурган аман тээшээ гэһэндэл эдишэ олохо һаналтайгаар тэрэ совхозой ахалагша хонишон Куштаков дирекциин зүбшөөлгүйгөөр ехэ малнуудые жэжэ түлнүүдээр агсаа хэһэн байна.

Зарим нэгэн хүтэлбэрилэгшэд даажа байһан ажалдаа хайша хэрэг, харюусалгагүйгөөр хандажа, колхозой ажахыда ехэхэн хохидол ушаруулдаг байха юм. Энээн тушаа хэлэхэ болоо һаа, Сэлэнгын аймагай XVIII партсьездын нэрэмжэтэ колхозой правлени (һаяшаг энэ колхоз Тельманэй нэрэмжэтэ колхозтой нэгэдээ юм) малай үбэлжэлгые һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэхэ, үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха тухай ямаршье хэмжээ абаагүй. Үбһэ хулиһа дутамаг, харууһа муу дээрэһээнь малайнь ашаг шэмэ ехээр доошолоо. Муудажа, туража 250 толгой шахуу мал үхөө. Гадна олон мал үргүүлхээр болоо.

Иигэжэ малайнгаа ашаг шэмые алдаха, малаа үхүүлхэ гээшэ хамтын ажахыда, ниитын зөөридэ тон ехэ гарза болоно.

Олониитын эд зөөриие үрихэ, үбэршэлхэ ябадал бүри урда сагай, капиталистическэ обществын үлэгдэл мүн. Зарим хүнэй һанал бодолдо үшөө байһан капитализмын үлэгдэлнүүдые усадхахын түлөө хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саг үргэлжэ ябуулхаһаа гадна, эд зөөриие үбэршэлэгшэдые хуулиин ёһоор хатуугаар хэһээхэ хэрэгтэй.

Социалистическэ эд зөөриие хулгайлагшад, үригшэдһөө хамгаалха хэрэг гансаханшье гүрэнэй эмхи зургаануудай зорилго бэшэ, харин бүхы олониитын, СССР-эй эрхэтэн бүхэнэй нангин уялга мүн.

КПСС-эй XXI сьездын баталан абаһан долоон жэлэй түсэб соо арадай ажахые саашадань эрид хүгжөөхөөр хараалагдана. Энэ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө совет арад тэмсэжэ байна.

Коммунизм байгуулгын энэ һайн һайхан саг үедэ хамтын зөөри үригшэд болон хулгайшад байха ёһогүй. Тэдэнэртэй эрид шангаар тэмсэхэ шухала зорилго мүнөө табигдана.

И. БАЛУРОВ,
Бурядай АССР-эй прокуророй ахалагша туһалагша.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов партийной жизни —34-05, экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35..., культуры и быта—24-74, писем и рабселькоров — 40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01027 Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 4842.